

Federal Republic of Somalia
Office of the President

SHARCI LR. 28
ANSIXINTA SHARCIGA DUULIST RAYIDKA

Taariikh: 19/05/2020

MADAXWEYNAHA J.F.S,

MARKUU ARKAY: Qodobka 87aad, Faqradda 1aad iyo Faqradda 2aad ee Dastuurka KMG

MARKUU ARKAY: Qodobka 90aad, Xarafka "F" ee Dastuurks KMG

MARKUU ARKAY: Warqadda Gudoomiyaha Golaha Shacabka GSH/258/B-10/20
taariikh 20/02/2020 kuna saabsan ansixinta Sharciga Duulist Rayidka

MARKUU TIXGELIYAY: Baahida loo qabo in la ansixiyo lana meel-mariyo Sharcigan

Waxa uu Madaxweynuhu soo saaray Sharcigan:

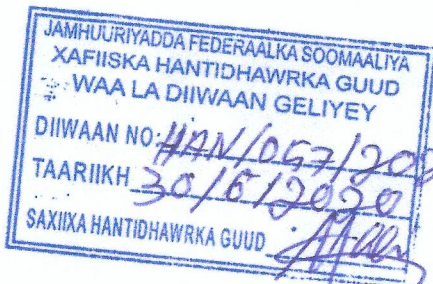
Qodobka 1aad

Laga billaabo marka uu Madaxweynuhu saxiixo Sharcigan, waxa si rasmi ah loo oggolaaday Sharciga Duulista Rayidka

Qodobka 2aad

Marka uu Madaxweynaha JFS saxiixo Sharcigan, waxa lagu soo daabici doonaa Faafinta Rasmiga ah ee Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliyeed.

MUQDISHO: 19/05/2020

Madaxweynaha J. F.S
Maxamed Cabdullaahi Maxamed "Farmaajo"

Somali Federal Republic
The House of the People
Office of the Speaker

Ref: GSH/258/B-10/20 الرقم:

Mogadishu- Feb 20, 2020: التاريخ

- Ku: Madaxweyanaha Jamhuuriyadda Federaalka soomaaliya
Muqdishu
- Og: Guddoomiyaha Aqalka Sare
Muqdishu
- Og: Ra'iisul wasaaraha Xukuumadda Federaalka
Muqdishu
- Og: Guddiga Hawlaha Guud & Gaadiidka ee Golaha Shacabka
Muqdishu
- Og: Garyqaanka Guud ee Dawladda
Muqdishu
- Og: Hantidhawrka Qaranka
Muqdishu
- Og: Xoghayaha Guud ee Golaha Shacabka
Muqdishu
- ✓Og: Agaasimaha Waaxda Shuruucda ee Golaha Shacabka
Muqdishu

Ujeedo: H/Sharciyeedka Duulista Rayidka

Mudane Madaxweyne,

Sida aad la socoto, **H/Sharciyeedka Duulista Rayidka** ee halkaan ku lifaaqan waxa soo gudbiyey Xafiiska R/Wasaaraha XFS.

Kadib waxaa ka baaraandagey oo habraacii loogu talagaly marsiiyay Guddiga Hawlaha Guud & Gaadiidka ee Golaha Shacabka; iyadoo xildhibaanada Golaha Shacabka ay ka doodeen. Ugu danbayna wuxuu Goluhu ku ansixiyay H/Sharciyeedkan Kalfadhiga 6-aad

Tell: +252 6 1 2224442 / +252-615577472

E-mail. speaker@parliament.gov.so mmursal44@hotmail.com

Kulankiisa 32aad taariikhdu markay ahayd 19/1/2020, iayada ooy xaadir yihiin 144 Xildhibaan codayntuna sidaan ayay u dhacaday:

Oggol: 142;

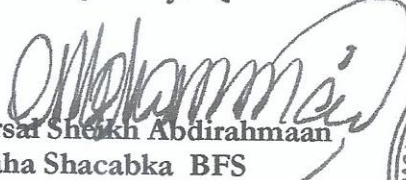
Diiday: 2;

Aamus: 0;

Aqalka Sare ee Baarlamaanka Fadaraalka Soomaaliya, waxuu Golaha Shacabka u soo gudbiyey Sharcigan oo Ansax ah, oon wax nuxur ah aan laga badalin nuqulkii Golaha Shacabku horey ugu direy Aqalka sare. Waxuu Aqalka Sare ugu soo gudbiyey Golaha Shacabka warqadda tirsigeedu yahay XG/398/B-10/20 kuna taariikhaysan 12/02/2020.

Hadaba M.ne Madaxweyne waxaan si waafaqsan qodobka 90aad xarafka (f) ee Dastuurka Jamhuuriyadda Federaalka, kaaga codsanayaa inaad go'aanka Golaha ku ogolaato Xeer Madaxweyne, si loogu soo saaro Faafinta Rasmiga ah ee Dawlada.

Naga Guddooma Salaan Qiimo iyo Qadarin Xanbaarsan

M.ne Maxmaed Mursal Sheikh Abdirahmaan
Guddoomiyaha Golaha Shacabka BFS

Tell: +252 6 1 2224442 / +252-615577472

E-mail. speaker@parliament.gov.so mmursal44@hotmail.com

H/SH DUULISTA RAYIDKA

Guddoomiyaha Golaha Shacabka- Baarlamaanka JFS

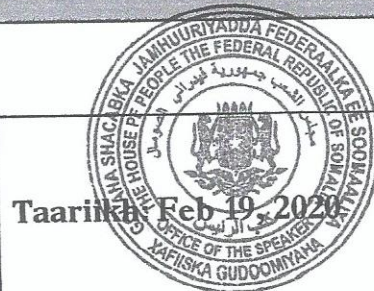
Tirada Xubnaha Codeysay 144 : Oggol: 142; Diiday: 2; Ka aamustay: 0;

Saxiix: M.ne Maxamed Mursal Sheikh Cabdirahman

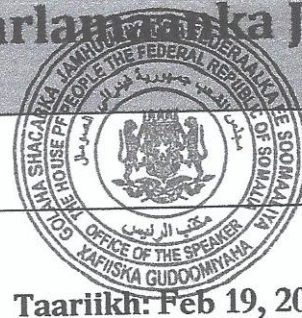
Guddoomiye ku-xigeenka 1aad- Golaha Shacabka Baarlamaanka JFS

Saxiix: M.ne Abdiweli Sh. Ibrahim Muudey

Xoghayaha Guud ee Golaha Shacabka Baarlamaanka JFS

Saxiixa: Mudane Cabdikarim Xaaji Cabdi Buux

Somali Federal Republic
The House of the People
Office of the Speaker

Ref: 238/12/01/B-10/19 الرقم:

Mogadishu Jan 06 2019: التاريخ

Ku: Guddoomiyaha Aqalka Sare
Muqdisho

Og: Madaxweyanaha Jamahuuriyadda Federaalka soomaaliya
Muqdisho

Og: Ra'iisul wasaaraha XFS
Muqdisho

Og: Guddiga Gaadiidka & Garoomada
Muqdisho

Og: Garyqaanka Guud ee Dawladda
Muqdisho

Og: Hantidhawrka Qaranka
Muqdisho

Og: Xoghayaha Guud ee Golaha Shacabka
Muqdisho

Og: Waaxda Shuruucda ee Golaha Shacabka
Muqdisho

Ujeedo: Soo Gudbin H/Sharciyeedka Duulista Rayidka

Mudane Guddoomiye, Mudanayaal

Sida aad la socotaan, H/Sharciyeedka Duulista Rayidka ee halkaan ku lifaaqan waxaa soo gudbisay Wasaaradda Gaadiidka, Kadib waxaa ka baaraandagey oo habraacii loogu talogaly marsiiyay Guddiga Gaadiidka iyo Garoomada ee Golaha Shacabka ayadoo xildhibaanada ay kaga doodeen akhrinta 2aad. Ugu danbayna wuxuu Goluhu ku ansixiyay H/Sharciyeedkan Kalfadhiga 6-aad Kulankiisa 28aad taariikhdu markay ahayd 03/1/2020, codayntuna sidaan ayay u dhacaday:

Oggol: 140;

Diiday: 1;

Ka aamustay: 1

Mudane Guddoomiye waxaa halkaan ku lifaaqan nuqulka Wax ka Badalka H/Sharciyeedka Duulista Rayidka uu Golaha Shacabku ansixiyay, iyo dukumentiyoo sharaxaya heerarkii kala duwanaa ee uu soo maray, wax kabadalladii lagu sameeyay Sharcigan, si aad oga gudataan waajibkiina Dastuuriga ah.

Naga Guddooma Salaan Qiimo iyo Qadarin Xarabada

Mahamud
M.ne Maxmaed Mursal Sheikh Abdirahman
Guddoomiyaha Golaha Shacabka BFS

H/SH DUULISTA RAYIDKA

Guddoomiye Golaha Shacabka Baarlamaanka JFS

Tirada Xubnaha Codeysay 142: Oggol: 140; Diiday: 1; Ka Aamustay: 1;

Saxiix: M.ne Mohamed Mursal Sheikh Abdirahmaan

Taariikh: Jan 06, 2020

Guddoomiye ku-xigeenka 2aad- Golaha Shacabka Baarlamaanka JFS

Saxiix: M.ne Mahad Cabdalla Cawad

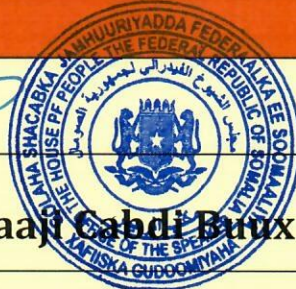
Taariikh: Jan 06, 2020

Xoghayaha Guud ee Golaha Shacabka Baarlamaanka JFS

Saxiixa: Mudane Cabdikarim Xaaji Cabdi Baux

Taariikh: Jan 06, 2020

Tix: XG/398/B-10/20

Taariikh: 12/2/2020 التاريخ

Ku:- Guddoomiyaha Golaha Shacabka BFS

=Muqdisho=

Og:- Xoghayaha Guud ee Aqalka Sare

=Muqdisho=

Og:- Xafiiska Garyaqaanka Guud ee Dowladda

=Muqdisho=

Og:- Guddiga Khayraadka ee Aqalka Sare

=Muqdisho=

Og:- Ra'iisul Wasaaraha Xukuumadda Federaalka Soomaaliya

=Muqdisho=

Og:- Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya

=Muqdisho=

Ujeeddo:

Soo Gudbin Qaraar Gole (Ansixinta Sharciga Duulista Rayidka)

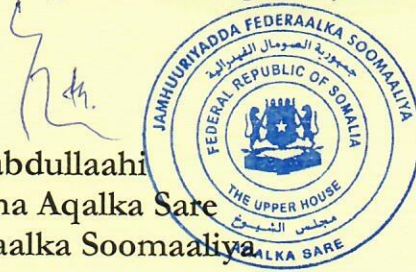
Mudane Guddoomiye,

Salaan diirran ka dib, waxaan kuu soo gudbinayaa Qaraarka Golaha Aqalka Sare ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya ee tirsigiisu yahay **Tix: GAS/B-10/KF6/15/2020** kuna taariikheysan **09 Febraayo 2020** kuna ansixiyay Goluhu **Sharciga Duulista Rayidka:**

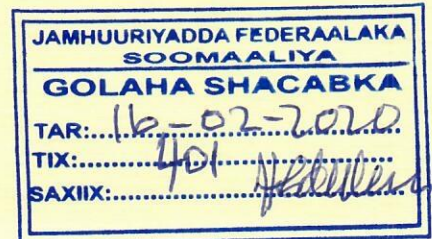
- Waxaa soo xaadiray: **30 Senatar.**
- Waxaa codeeyay: **29 Senatar.**
- Waxaa oggolaaday: **29 Senatar.**
- Waxaa diiday: **0 Senatar.**
- Waxaa ka aamusay: **0 Senatar.**

Sidaas darteed, Mudane Guddoomiye, waxaa halkan ku lifaaqan Qaraarka Golaha Aqalka Sare ee kor ku xusan iyo nuqulka sharciga uu Goluhu soo ansixiyay si aad uga gudataan waajibka dastuuriga ee la idiin igmaday.

Iga guddoon qadarin.

Sen. Cabdi Xaashi Cabdullaahi
Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare
Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya

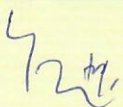

ANSIXINTA SHARCIGA DUULISTA RAYIDKA

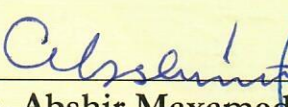
Senatarrada Codeeyay	Oggolaaday	Diiday	Ka Aamusay
29	29	0	0

Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare
Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya

Sen. Cabdi Xaashi Cabdullaah

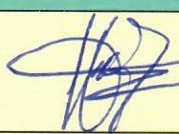
Taariikh: 09^{ka} Febraayo 2020

Guddoomiye Ku Xigeenka Kowaad ee Golaha Aqalka Sare
Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya

Sen. Abshir Maxamed Axmed

Taariikh: 09^{ka} Febraayo 2020

Guddoomiye Ku Xigeenka Labaad ee Golaha Aqalka Sare
Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya

Sen. Mowliid Xuseen Guhaad

Taariikh: 09^{ka} Febraayo 2020

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

**GOLAHA AQALKA SARE
BAARLAMAANKA FEDERAALKA SOOMAALIYA**

**QARAAR GOLE
ANSIXINTA SHARCIGA DUULISTA RAYIDKA**

Muqdisho,
09^{ka} Febraayo 2020

[Handwritten signature]

KM0, Degmada Shibis, Benaadir- Muqdisho- Soomaaliya
Landline: +252 6143620 - Mobile: +252 615519350
Email: Speaker@Senate.gov.so - Fdarbaal1@gmail.com
www.senate.gov.so

Tix: GAS/B-10/KF6/15/2020

Taariikh: 09 Feb. 2020

Kalfadhiga 6^{aad}
Kulankiisa 37^{aad}

**GOLAHA AQALKA SARE EE BAARLAMAANKA FEDERAALKA
SOOMAALIYA**

**MARKUU AKHRIYAY
KANA DOODAY:**

Sharciga Duulista Rayidka oo ay nuulkiisii kowaad soo curisay Xukuumadda Federaalka Soomaaliya soona ansixiyay Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya una soo gudbiyay Golaha Aqalka Sare **08 Jannaayo 2020**; si uu uga guto waajibka dastuuriga ah ee loo igmaday.

MARKUU ARKAY:

Qod.71^{aad}, Qod.82^{aad} iyo Qod.83^{aad} ee Dastuurka KMG ah **Qod.49^{aad} iyo Qod.50^{aad}** ee Xeer Hoosaadka Golaha Aqalka Sare.

MARKUU ARKAY:

Qod.61^{aad} (1) (3) ee Dastuurka Ku Meel Gaar-ka ah.

MARKUU TIXGELIYAY:

Soo jeedinta in **Sharciga Duulista Rayidka** loo ansixiyo sida uu u soo diyaariyay Guddiga Khayraadka ee Golaha Aqalka Sare.

MARKUU GAROWSADAY:

In danta guud ee Dalku ku jirto in la meel mariyo **Sharciga Duulista Rayidka**.

ISAGA OO KU KULANSAN:

Kalfadhiga 6^{aad}, kulankiisa 37^{aad}, oo ay soo xaadireen **30 Senatar** (Soddon Senator).

KM0, Degmada Shibis, Benaadir- Muqdisho- Soomaaliya
Landline: +252 6143620 - Mobile: +252 615519350
Email: Speaker@Senate.gov.so - Fdarbaal1@gmail.com
www.senate.gov.so

WUXUU GUDDOONSADAY QODOBBADA HOOS KU XUSAN:

Qod.1^{aad}

Golaha Aqalka Sare wuxuu cod aqlabiyad leh ku ansixiyay **Sharciga Duulista Rayidka** isaga oo wax-ka-beddel ku sameeyay.

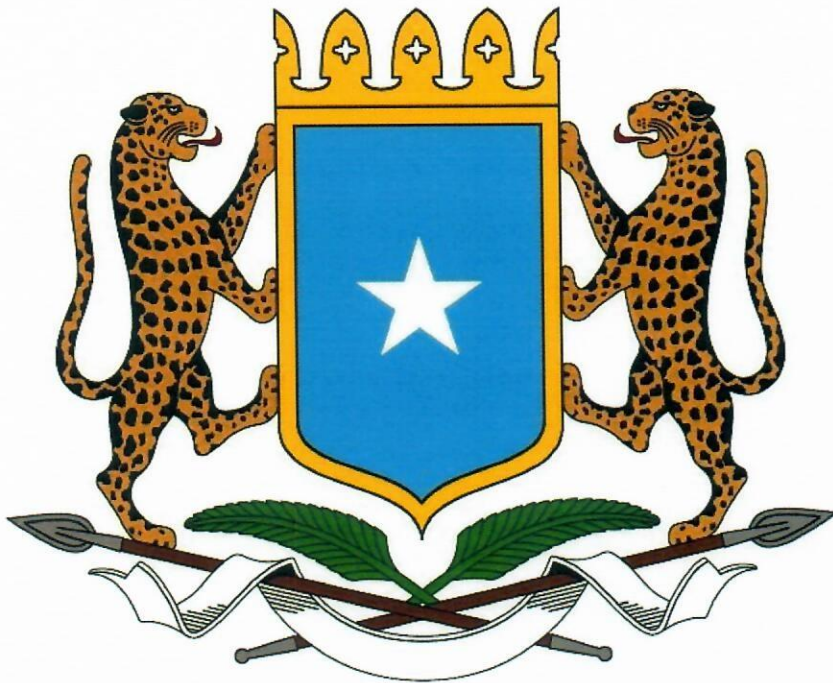
Qod.2^{aad}

Qaraarka Golaha Aqalka Sare waxaa loo gudbinayaa Golaha Shacabka ee Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya; si uu uga guto waajibka dastuuriga ah ee loo igmaday.

Sen. Cabdi Xaashi Cabdullaahi
Guddoomiyaha Golaha Aqalka Sare
Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya

JAMHUURIYADDA FEDERAALKA SOOMAALIYA

SHARCIGA DUULISTA RAYIDKA

HORDHAC

Iyadoo la raacayo Qodobka 7^{aad} (1) ee Dastruurka KMG Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya, Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya wuxuu soo saarey Sharciga Hay'adda Duulista Rayidka Soomaaliyeed.

Qodobka 1^{aad} Ereybixin

Sharcigan, haddii aysan macnaha guud ahayn ama aan macnahiisa si gaar ah lagu xusin, erey bixintiisu waa sida soo socota:

1. **“Shil”** waxaa loola jeedaa: dhacdo kasta oo la xiriira carqalad deg deg ah oo ku timid hawlgalka diyaarad, taas oo dhacda inta u dhaxaysa wakhtiga qof kasta isu diyaarinayo duulimaad illaa wakhtiga qof kasta ka degayo diyaaradda, ama marka loo eego diyaarad aan cidii wadin, waxay arrintani dhacaysaa inta u dhaxaysa wakhtiga diyaaraddu diyaar u tahay inay duusho illaa inta laga gaarayo dhammaadka duulimaadka in si deg-deg ah matoorka diyaaradda loo damiyo cilad awgeed.
2. **“Shaqo Duulimaad”** macnaheedu wuxuu yahay: duulimaad diyaaradeed oo aan ahayn gaadiidka ganacsiga.
3. **“Gegi-diyaaradeed”** Waxaa loola jeedaa: goob kasta oo dhul ama biyo ah oo loogu talagalay in loo isticmaalo degista, duulista, iyo dhaqdhaqaaqa diyaaradaha; oo ay ku jiraan dhismo kasta oo lagu rakibay qalab lagu hago diyaaradaha, goob kasta ee loo isticmaalo gegidda iyo maaraynteeda.
4. **“Diyaarad”** waxaa loola jeedaa: aalad kasta oo ku duuli karta hawada, marka laga reebo hubka jawaab celinta hawada ka soo horjeeda ee dhulka dushiisa laga hago.
5. **“Wadada Hawada” (AIRWAY)** waxaa loola jeedaa: goob hawo oo loogu talo galay marin diyaaradeed ama qeyb ka mid ah, loona aasaasay qaab u eg marin hawada sare ku yaalla.
6. **“Adeegga Hagidda Diyaaradaha” waa:**
 - a) Adeeg is-gaarsiineed, ha ahaato cir ama dhul, oo loogu talagalay bed-qabka diyaaradda;
 - b) Adeegyada hagidda gooshidda hawada, oo loo isticmaalayo raadiyayaasha, raadaaradda iyo qalab muuqaaleed (visual aids to navigation) oo si toos ah loogu hago diyaaradda.
 - c) Adeegyada gaadiidka hawada ee loogu talagalay bed-qabka diyaaradaha; iyo
 - d) Adeegyada macluumaadka duulista
7. **“Wadada Gaadiidka (AIR-ROUTE)”** waxaa loola jeedaa: khad aag xadidan oo hawo iyo dhulba leh oo loo aqoonsaday in ay lagama maarmaan u tahay fulinta xeerarka duulimaadka ee caalamiga ah.

8. **“Shirkadaha gaadiidka duulimaadyada”** waxaa ka mid ah shaqsiyaad, shirkado madax-bannaan, ama hay’adaha aan madax-bannaanayn, shirkadaha ururadda iskaashatooyinka iyo ururada rayidka ah oo ka hawl-gala adeegyada gaadiidka duulimaadyada ee dadwaynuhu kiraysto si waafaqsan sharciga, qaadana dadka, xamuulka ama boostooyinka.
9. **“Adeegyada Gaadiidka Hawada”** macnaheedu waa: adeeg kasta oo hawada ah oo ay sameyso diyaarad ganacsi oo lagu qaado rakaabka, boostada ama shixnadaha;
10. **“Hay’adda”** waxaa loola jeedaa: Hay’adda Duulimaadka Rayidka Soomaaliyeed ee lagu unkey qodobka 2^{aad} ee sharcigan
11. **“Shaqaaale idman”** macnaheedu waa: shaqaaale kasta oo maareeyuhu u idmaday inuu ku shaqeeyo awoodaha ama fuliyo waajibaadka shaqo marka loo eego sida loo sheegay in uu u adeegsado
12. **“Amniga Duulista”** waxaa loola jeedaa: tallaabooyin isugu jira mid dad iyo qalab oo loogu talagalay in duulimaadyada looga ilaaliyo faragelin sharci-darro ah.
13. **“Guddiga”** macnaheedu waa: Guddiga Maamulka Hay’adda lagu abuuray qodobka 7^{aad} ee sharcigan;
14. **“Wasiirka”** waxaa loola jeedaa: Mas’uulka Wasaaradda qaabilsan arimaha la xiriiira Gaadiidka Cirka iyo Duulista
15. **“Shixnad”** waxaa loola jeedaa: xammuul kasta oo lagu qaado diyaarad.
16. **“Shahaado”** waxaa loola jeedaa: habka loo go’aamiyo in qof ama urur uu leeyahay aqoon, karti, iyo xirfad muhiim u ah ama looga baahan yahay hawl-gal gaar ah.
17. **“Kharashka”** waxaa loola jeedaa: lacagaha la qabtay ama la qaban doono oo loo adeegsaday xeerkan ama mid ka danbeeyay, ama ka soo baxay shaqo kasta oo ay qabatay hay’addu
18. **“Heshiiska Chicago”** waxaa loola jeedaa: Heshiiska lagu aasaasay Hay’adda Duulimaadka Rayidka Caalamiga ah ee (ICAO) oo ka dhacay Chicago 7^{dii} Disembar 1944, iyo lifaaqyada iyo wax ka beddelkooda.
19. **“Gaadiidka Ganacsiga”** waxaa loola jeedaa: gaadiidka rakaabka ama hantida qaada oo la kiraysto.
20. **“Waddamada Ku Bahoobay”** waxaa loola jeedaa: Dawlad kasta oo ka mid ah Heshiiska Chicago;
21. **“Xakamayn-Ilaalin (CONTROLLED)”** macnaheedu waa: goob hawadeeda la xakameeyay ama la ilaalinayo marka la kor marayo;
22. **“Shirarka Heshiis”** macnaheedu waa: shir/heshiis ama qawaaniin, iyo wixii lifaaqyo ah oo la xiriiira duulimaadyada rayidka ah ee ay Soomaaliya saxiixday, ku biirtey ama qeyb ka tahay, haddii la dhammeeyay, la saxiixay ama la qaatay ka hor ama ka dib bilowgii xeerkan, oo ay ku jiraan Heshiiska Chicago;
23. **“Xubnaha Duulista”** waxaa loola jeedaa: qof kasta oo uu u xilsaaray milkiilaha diyaaradda inuu guto waajib inta lagu jiro duulimaadka diyaaraddeed;
24. **“Maareeyaha Guud”** waxaa loola jeedaa: Maareeyaha Guud ee Hay’ada oo lagu magacaabay qodobka 14^{aad} faqradda 1^{aad}.

25. **“Sanadka Maaliyadeed”** waxaa loola jeedaa: muddada labo iyo toban bilood ah oo ku eg dhammaadka soddonka Disembar sanad kasta;
26. **“Garoonka/gegida Dowladda”** waxaa loola jeedaa: garoon ama gegi ay Dowladdu maamusho.
27. **“Si Qaldan-u-isticmaal Macluumaad”** macnaheeda waxa loola jeedaa u-isticmaalidda macaluumaadka bed-qabka diyaaradaha ujeeddo ka duwan ujeeddadii marka hore loogu talagaley ururintiisa.
28. **“Dhacdo”** waxaa loola jeedaa: dhacdo aan aheyn shil oo la xiriirta hawlgalinta diyaarad oo saameeya ama saamayn kara amniga hawlgalka diyaaradaha.
29. **“Duulimaadyada Ganacsiga Gudaha”** iyo **“Duulimaadyada Ganacsi Dibadda”** waxaa loola jeedaa: duulimaad diyaarad dad, hanti iyo boosto qaadda si loo horumariyo ganacsiga iyo dalxiiska.
30. **“Gaadiidka Duulista ee Gobollada u kala goosha”, “Gaadiidka Duulista ee Dibadda”,** iyo **“Gaadiidka Duulista ee Shisheeye”** waxaa loola jeedaa gaadiidka duulista oo qaada rekaabka iyo boostada oo la kiraysto si loo horumariyo ganacsiga iyo dalxiiska, kaas oo isaga goosha:
 - a) Meel kasta oo ka mid ah Soomaaliya iyo meel ka mid ah gobol kale ama waddan kale oo la isaga gudbo cirka (airspace).
 - b) Meel ka mid ah Soomaaliya iyo meel kasta oo ka baxsan.
31. **“Diyaarad Soomaaliyeed”** waxaa loola jeedaa: Diyaarad ka diiwaangashan Soomaaliya;
32. **“Ruqsad”** Waa: shahaado kasta ama oggolaansho dukumiinti oo u oggolaanaya qof kasta inuu sameeyo wax waafaqsan Xeerkan;
33. **“Barnaamijka Amniga Qaranka ee Duulista Rayidka”** waxaa loola jeedaa: nidaam isku dhafan oo ku saabsan shuruucda iyo hawlaha ay soo bandhigtay, fulisayna Dawladdu, oo looga dan-leeyahay ilaalinta falalka sharci-darradda ah ee ku iman kara duulimaadyada rayidka ah.
34. **“Hawl-galiye”,** marka laga hadlayo diyaarad, waxaa loola jeedaa: qofka mas’uulka ka ah maareynta diyaaradda.
35. **“Milkiilaha”,** marka laga hadlayo diyaarad ama gegi, waxaa loola jeedaa: qof magaciisu ku diiwaan-gashan yahay ama ruqsad u haysta, iyo qof kasta oo wakiil uga ah Soomaaliya milkiile shisheeye.
36. **“Rakaab”** waxaa loola jeedaa; qof kasta oo diyaaradda saaran oo aan ahayn xubin ka mid shaqaalaha diyaaradda
37. **“Gegida diyaaradaha gaarka ah”** waxaa loola jeedaa: gegi kale oo aan hoos iman xukuumadda, hay’ad dowladeed, ciidan ama boliis.
38. **“Faafin”** waxaa loola jeedaa: daabacadaha soo socda oo la soo saarey, ka hor ama ka dib bilowga xeerkan, sida:
 - a) Ogaysiisyada dadka ku duula diyaaradaha
 - b) Daabacaadda macluumaadka duulimaadka hawada
 - c) Ogeysiisyada farsama-yaqaannadda, injineeradda iyo milkiilayaasha diyaaradaha rayidka ah.
 - d) Daabacaadaha duulista rayidka;
 - e) Wareegtooyinka macluumaadka duulimaadka hawada
 - f) Buugaagta iyo awaamirta hagayaasha, iyo

- g) Faafinta kale ee rasmiga ah ee loo soo saaray in ay awood siiso qodobbada xeerkan oo loo samayey in ay u hoggaan-samaan wakiilada sharcigan haysta, sida wakiiladda shixnadaha keena ama cid kasta oo ay u ogolaatay Hay'addu oo ku shaqeeya gaadiidka cirka, ama ilaaliya amniga, taas oo ay Hay'addu raali ka tahay.
39. **“Qofka ay khuseyso”** waxaa loola jeedaa: duuliya xilligaa ee diyaaradda, maamule ama milkiilaha diyaarada wakhtiga shil ama shil halis ah dhacayo ama goobta shilku ka dhacay oo ah meel kamid ah Soomaaliya iyo/ama haddii ay noqoto gegi ku dhaw Soomaaliya milkiilaha ama hawlgeliya gegidaas.
40. **“Gantaal”** waxaa loolaa jeedaa: aallad lagu rido hawada sare oo loogu talagalay in lagu saadaaliyo hawada oo ay gubtaan waxa calooshiisa ku jira, inta aan la ridinna miisanku u yahay wax ka badan 2.2 kilograms.
41. **“Arrimaha bed-qabka”** waxaa loola jeedaa: sababaha keena shilalka diyaaradaha ama baaritaanka lagu ogaanayo dhacdada.
42. **“Macluumaadka bed-qabka”** waxaa loola jeedaa, macluumaadka lasoo ururiyay iyo nidaamyada computer-ka ee loo abuuray hagaajinta ammaanka duulista.
43. **“Talo soojeedin Bed-qab”** waxaa loola jeedaa: soo jeedinta talo ka timid baaraha u xilsaaran baarista - oo ku saleysan xogta laga helay baadhitaan ama ilo kale, ujeedadeeduna tahay ka hortaga shilalka iyo dhacdooyinka, iyo in aysan jirin wax ujeedo ah in lagu eedeeyo ama masuuliyad shil ama dhacdo
44. **“Qofka Xasaasiga u ah Bed-qabka”** waxaa loola jeedaa: qof halis gelin kara amniga duulista haddii qofkaasi uu u qabto shaqadiisa si aan habooneyn, kuwaa waxaa ka mid ah xubnaha farsamo yaqaanada, xubnaha duulista, shaqaalaha dayactirka diyaaradaha, xubna hagista diyaaradaha, iyo baarayaasha ammaanka;
45. **“Baaritaanka”** macnaheedu waa: codsiga farsamo ama hab kale oo loogu talagalay in lagu aqoonsado ama lagu ogaado hubka, waxyaabaha qarxa ama aalabaha kale ee khatarta ah, waxyaabo loo isticmaali karo in lagu galo ficil faragelin sharci darro ah;
46. **“Barnaamijka Amniga”** waxaa loola jeedaa: tallaabooyin kasta iyo habraacyo lagu ilaaliyo amnigga iyo falalka looga hortagayo faragelinta sharci-darada ah ee duulimaadyada rayidka;
47. **“Dhacdo Halis ah”** macnaheedu waa: dhacdo ku lug leh diyaaradaha, taasoo tilmaamaysa in ay dhici karto in uu jiro shil la xiriira howl-galka diyaaradeed oo dhaca, marka laga hadlayo diyaarad duuliye leh, inta u dhaxaysa marka koridda diyaaradda illaa iyo inta ay dhammaan dadku ka degayaan diyaarada, ama marka laga hadlayo diyaarad aan duuliye lahayn, waxay dhacaysaa inta u dhaxaysa wakhtiga diyaaradu diyaar u noqoto in ay dhaqaaqdo ilaa waqtiga dhamaadka duulista oo ay soo degto lana damiyo matoorka.
48. **“Diyaarad Dowladeed”** waxaa loola jeedaa: diyaaradaha loo isticmaalo adeegyada militari, canshuuraha iyo adeegyada booliiska ama wixii kale ee u diiwaan gashan si dowlad ah, iyo fulinta hawl dawladeed.
49. **“Barnaamijka bed-qabka diyaaradaha Dalka”** waxaa loola jeedaa: nidaam ku saabsan sharciyada iyo wax-qabadyada ay soo bandhigtay fulisayna dawladda

oo u jeedadeedu tahay tayaynta bed-qabka iyo kor u qaadiska bixinta adeegyada ugu haboon ee duulista.

CUTUBKA 1AAD
QAAB-DHISMEEEDKA MAAMULKA HAY'ADA
DUULISTA RAYIDKA SOOMAALIYEED

Qodobka 2^{aad}
Aasaasida Hay'ada

1. Hay'adda Duulimaadka Rayidka Soomaaliyeed ayaa lagu aasaasay Sharcigan (wixii hadda ka dambaya waxa loogu yeeri doonaa “Hay'adda”).
2. Hay'addu:
 - a. Waa Hay'ad dawli ah oo leh **shakhsiyad qaanuuni ah**.
 - b. Waxay leedahay shaabad qalalan (common seal)
 - c. Waxay leedahay awood ay wax ku dacweeyso ama lagu dacweeyo magaceeda
 - d. Waxay leedahay awood ay hantida maguuraanka ah iyo midda guurtada ah ku wareejiso ama kula soo wareegto, ku qaadato, ku iibsato, ama ku yeelato
 - e. Waxay awood u leedahay inay hanti amaahato marka Wasiirka Wasaaradda, Wasiirka Maaliyadda iyo Gudigga Maamulku ansixiyaan
 - f. Waxay geli kartaa qandaraas, **si waafaqsan Sharciga Iibka ee Qaranka**.
 - g. Waxay fulin kartaa dhammaan waxyaabaha ama falalka lagama maarmaanka u ah gudashada waajibaadka ku xusan Xeerkan, oo ay tahay inay si sharci ah u fuliyaan ama ay sameeyaan Hay'addaha madaxabannaan
 - h. Hay'ada waxaa hogaaminaya Maareeyaha Guud, kaas oo uu soo jeedinayo Wasiirka Wasaaradda, waxaa ansaxinaya Golaha Wasiirada kadib waxaa magacaabi doono Madaxweynaha Jamhuuriyadda Federaalka Soomaaliya.
 - i. Hay'adda waxaa la xisaabtamaya Guddiga Maamulka, guddigaas oo leh awoodda uu sharcigani siiyey iyadoo la eegayo danta guud ee dalka.

Qodobka 3^{aad}
Xarumaha Hay'adda

1. Xarunta dhexe ee Hay'addu waa inay ku taalo caasimadda dalka, **balse** Hay'addu waxay awood u leedahay inay ku shaqayso meel kasta oo dalka ka mid ah, si ay u ilaaliso danta guud ee dadweynaha.

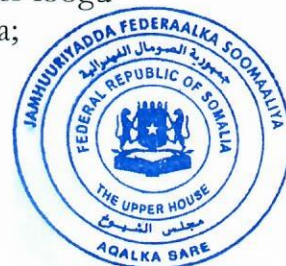
Qodobka 4^{aad}
Ujeedooyinka Hay'adda

1. Ujeedada Hay'adda loo aasaasay waa maamulka iyo maareynta duulimaadyada rayidka ah, garoomada iyo bed-qabka hawada Soomaaliya si waafaqsan qodobbada sharcigan, xeerarka caalamiga ah, kuwa heer-gobol iyo heshiisyada ay dawladda Soomaaliya saxiixday.

Qodobka 5^{aad}
Waajibaadka Hay'adda

1. Hay'addu waxay dejinaysaa xeer-nidaamiyayaasha (regulations), qorshayaasha iyo istiraatiijiyadaha soo socda, iyadoo la raacayo sharcigan.
 - a) Hawl-galada duulista rayidka ee xuduudaha Soomaaliya;
 - b) Hawl-galka Diyaaradaha Soomaaliyeed ee ka baxsan xuduudaha Soomaaliya.
 - c) Faafinta habraacyada ku haboon bed-qabka duulista rayidka.
 - d) Istiraatiijiyadd lagu dhaqan galiyo habraacyada bed-qabka duulista rayidka.
 - e) Ka caawinta Wasaarada gaadiidka dhulka iyo cirka dejinta siyaasada qaranka ee duulista iyo diyaarinta qorshe hawleed waafaqsan siyaasadda qaranka.
 - f) Isku-dubaridka qorshe lagu baaro laguna maareeyo maandooriyayaasha.
 - g) Bixinta shahaadooyinka, ruqsadaha, diiwan-gelinta iyo oggolaanshaha ay ku hawlgalaan shirkadaha iyo shakhsiyaadka ka shaqeyna duulista rayidka
 - h) Bixinta adeegyada hawo marista.
 - i) Aasaasida iyo joogtaynta nidaam lagu diiwaan geliyo laguna suntayo diyaaradaha rayidka ah;
 - j) Horumarinta duulimaadka rayidka ah ee Soomaaliya.
 - k) Talo siinta Xukuumadda Soomaaliya ee arrimaha ku saabsan duulimaadka Rayidka ah
2. HDRS waxaa kaloo waajibaadkeeda kamid ah iskudubaridka iyo hogaaminta, hawlaha baadi-goobka iyo samatabixinta shilalka diyaaradaha sida:
 - a. Fududaynta iyo gacansiinta hawl-wadeenada baadhitaanka shilalka diyaaradaha.
 - b. Sameynta baaritaan ku saabsan dhacdooyinka halis shil keeni kara.
 - c. Xeer-nidaaminta bed-qabka (safety), amniga, dhaqaalaha iyo farsamooyinka duullimaadyada rayidka ah;
 - d. Wax ka qabashada dhacdooyinka halis gelin kara amniga duulista;
 - e. Aasaasidda, iskuxirka iyo sugida barnaamijyada bedqabka iyo amniga duulista rayidka ah ee heer Qaran.
 - f. Ruqsad siinta shirkadaha Diyaaradaha;
 - g. Dhaqangelinta habraacyada farsamo (technical standards) ee loo ansixiyey diyaaradaha.
 - h. Ruqsad-siinta iyo kormeerka hawl wadeenada duulista.
 - i. Talo-bixinta farsamo ee naqshadeynta (design), rakibidda, iyo wax ka beddelka raadiyayaasha iyo agabka kale ee loo isticmaalo adeega gooshidda hawada;
 - j. Hubinta tayada qalabka, xarumaha iyo nidaamka Hay'adda.
 - k. Faafinta qodobada Xeerkan;
 - l. Soo saarida xog sax ah oo dhamaystiran wakhtigii loogu talagalay si loogu adeegsado qorsheynta iyo go'aan qaadashada la xiriirta gaadiidka cirka;

- m. Kormeerka iyo dhawrista **qiimaha** adeegyada duulista, ilaalinta xuquuqda macaamiisha, deegaanka, iyo tartan ganacsi oo caddaalad ah;
- n. Hirgelinta heshiiska Chicago (Chicago Convention) iyo heshiisyada kale ee caalamiga ah ee la xiriira duulimaadyada Rayidka ah, oo Soomaaliya ay qayb ka tahay;
- o. Gacansiinta baaritaanada shilalka iyo iskuduba-ridka baadi-goobka iyo samata-bixinta shilalka diyaaradaha-
- p. Samaynta cilmibaaris ku saabsan khataraha dhicikara ee la xiriira bed-qabka duulista iyo talaabooyin lagaga hortegayo.
- q. U kuurgelidda ganacsiga adeegyada duulista ee diyaaradaha imanaya ama ka dhoofaya Soomaaliya si loo kobciyo loona horumariyo gaadiidka cirka.
- r. Ka caawinta Wasaaradda Arimaha Dibadda wada xaajoodyada caalamiga ah ee gaadiidka cirka iyo hirgelinta heshiisyadii la gaaray.
- s. Samaynta barnaamijyo khaas ah oo ay Hay'addu ku fuliso habraacyada (standards) la xiriira hawl-fududeynta (facilitation), amniga duulista, ilaalinta degaanka, safrinta shixnad khatar ah iyo arin walba oo u baahan in caalamku si isku mid ah u qabto.
- t. Kala shaqaynta Hay'adda ICAO hirgelinta siyaasaddaha iyo xeernidaamiyayaasha Hay'adda.
- u. Kormeerid dhamaystiran oo lagu samaynayo hawlgalada Hay'addaha duulista, iyadoo loo kuurgelayo samaynta uu ku leeyihiin bedqabka duulista.
- v. Ku samaynta dib u eegis joogto ah bedqabka duulista rayidka ah, si loola socdo heerka bedqabka, loogana hortago khataraha dhici kara.
- w. Samaynta qiimeyn joogto ah, si loola jaanqaado is-bedbedelada bedqabka ee aduunka.

Qodobka 6^{aad}

Waajibaadyada Kale ee Hay'adda

1. Hay'addu waxay kaloo leedahay hawlaha la xiriira bed-qabka soo socda: ku dhiirrigelinta Hay'addaha duulista gudashada waajibkooda ku aadan bedqab habraaciisu (standard) sareeyo iyagoo adeegsanaya:
 - a. Barnaamijyo tababar iyo aqoon kororsi dhamaystiran xaga bedqabka;
 - b. Talo bixin sax ah oo ku aadan bed-qaabka waqti walba;
 - c. Kor u qaadista wacyiga bahda duulista iyo muhimada ay u leedahay u hogaansanaanta xeernidaamiyayaasha bedqabka.
 - d. Kor u qaadista wadatashiga iyo xiriirinta dhamaan qaybaha (parties) saameeynta ku leh bedqabka duulista rayidka
2. Iyadoo la tixraacayo xeernidaamiyayaasha waafaqsan qodobada sharcigan, Hay'addu waxay kaloo leedahay waajibaadyada soo socda:
 - a. Meelmarinta sharcigan, shuruucda kale ee wadanka iyo xeernidaamiyayaasha ku saabsan caymiska iyo heshiisyada maaliyadda ee Duulista Hawada,
 - b. Hay'addu waxay sidoo kale bixinaysaa adeegyada hagida diyaaradaha mara hawada Soomaaliya iyo meel kasta oo ka baxsan xuduudaheeda

- Soomaaliya u xilsaaran tahay, iyada oo la raacayo is-fahan caalami ah oo lagu fulinayo adeega hawada, adeega digniinta (alert services) iyo isku duwidda raadinta iyo samatabixinta diyaaradaha.
- c. Fulinta heshiiska Chicago, casriyeynta lifaaqyadiisa (Chicago convention annexes amendments), iyo xeerarka kale ee Caalamiga ah oo Soomaaliya qayb ka tahay.
 - d. Hay'addu waxay fulinaysaa heshiisyada bedqabka iyo hawo marista ee dhexmara Soomaaliya iyo wadamada kale ama Hay'addaha caalamiga ah.
3. Hay'ada Duulista Rayidka (HDR) markay gudaneyso mas'uuliyadeeda bedqabka duulista iyo nabadgelyada waxay hawlaheeda la kaashanaysaa laamaha kale ee dowladda.

Qodobka 7^{aad}

Guddiga Maamulka (Board of Directors)

1. Guddigu waxay ka kooban yihiin (7) xubnood oo maareeyuhu ka mid yahay, **kuwaas oo labo ka mid ah ay yihiin haween.**
 - a. Labo xubnood waa inay haystaan shahaado jaamacadeed oo la xiriirta duulista hawada.
 - b. Hal xubin waa inuu leeyahay takhasus jaamacadeed oo ah sharciga duulista
 - c. Labo xubnood waa inay leeyihiin aqoon sare (Master's Degree) oo cilmiga dhaqaalaha **ama** xiriirka caalamiga ah (international relations).
 - d. Xubinta 7^{aad} waa inuu leeyahay aqoon jaamacadeed iyo waayo aragnimo maamul
2. Gudiga waxaa soo-jeedinaya Wasiirka isagoo raacaya nidaamka tartan furan oo cadaalad ku salaysan, **waxaa ansixinaya Golaha Wasiirada, waxaana magacaabaya Ra'iisul Wasaaraha**, waxayna iska dhex dooran doonaan guddoomiye.
3. Mudada gudigu xilka hayn karo waa afar (4) sano oo la cusboonaysiin karo hal mar oo keliya.

Qodobka 8^{aad}

Shuruudaha Xubin-nimada Gudigga

1. Waa inuu yahay muwaadin Soomaaliyeed oo aysan **maxakamadi dembi ku xukumin;**
2. Waa in uusan hayn xil ama shaqo ka hor imanysa (conflict of interest) hawsha loo igmaday.

Qodobka 9^{aad}

Waayidda xubinnimada Guddiga

1. Waxaa lagu waayi karaa xubinnimada guddiga sida soo socota:
 - a. Geeri
 - b. Iscasilaad
 - c. Qabasho xil ka hor imanaya shaqada loo igmaday (conflict of interest)
 - d. Dembi maxkamadi ku **xukuntay**

- e. Xil gudasho la'aan joogto ah oo ay xaqiijiyaan (2/3) xubnaha gudigu u soo jeediyaan Wasaarada Gaadiidka
- f. Xil-gudasho la'aan caafimaad daro sababtay
2. **Buuxinta xubintii bannaanaata:**
 - a. Gudoomiyuhu waa inuu sida ugu dhaqsaha badan ku wargeliyaa Wasaarada Gaadiidka.
 - b. Wasaaradda waa inay mudo saddex (3) billood gudeheed ah ku soo buuxisaa jagada banaanaatay iyadoo la raacayo sida ku xusan qodobka 7^{aad}.
 - c. Xubinta cusub ee ku soo biirtay guddiga waxay xilka haynaysaa mudada u hartay guddiga.
3. Gudoomiyaha iyo xubnaha ka midka ah Guddiga maamulka waxay yeelanayaan gunooyin iyadoo lagu salaynayo nidaamka iyo shuruucda maaliyadeed ee Hay'adda.

Qodobka 10^{aad} Shaqooyinka Guddiga

1. Guddigu wuxuu mas'uul kayahay
 - a. Dejinta siyaasadda guud ee hay'adda;
 - b. Korjoogtaynta iyo ilaalinta habsami u socodka shaqo ee Hay'adda
 - c. Dejinta qorshe-hawleedka iyo horumarinta hay'adda;
 - d. Oggolaanshaha miisaaniyadda iyo xisaab-xirka miisaaniyad-sanadeedka; iyo
 - e. Anshax-marinta iyo abaal-marinta hawl-wadeennada iyo shaqaalaha hay'adda.

Qodobka 11^{aad} Awoodda Guddiga

1. Guddiga waa inuu si habsami leh u fuliyo hawlaha lagama maarmaanka u ah korjoogtaynta si waafaqsan qodobada sharcigan:
 - a. Soo-jeedinta waxkabelka xeerarka la xiriira Duulista Rayidka Soomaaliyeed.
 - b. Ansixinta xeer-nidaamiyayaasha ay soo jeediso Hay'addu oo waafaqsan heshiiska Chicago iyo heshiisyada kale ee caalamiga ah.
 - c. Meelmarinta mashaariicda waaweyn (mega projects) sida dhismayaasha iyo qalabaynta xarumaha duulista rayidka.

Qodobka 12^{aad} Shirarka iyo Kulamada

1. Guddigu wuxuu shirarkiisa iyo kulamadiisa u qabsanayaa sida soo socota:
 - a. Guddidu wuxuu qabanayaa kulamo joogto ah oo lagu qabanayo si waafaqsan qodobka saddexaad ee soo socda.
 - b. Shirarka waxaa la qabanayaa waqtiyada iyo goobaha Guddigu go'aansado.

- c. Goluhu wuxuu kulmayaa ugu yaraan saddex jeer sannad-maalayadeed (Financial year) walba, iyagoo kulmi doona afartii biloodba mar.
 - d. Guddoomiyuhu wuxuu isugu wici karaa guddiga shir degdeg ah oo aan caadi ahayn.
 - e. Waxaa la siinayaa 14 maalmood oo ogeysiis qoraal ah xubnaha gudiga marka la isugu yeerayo kulan caadi ah ama aan caadi ahayn, haddaanay aqlabiyadu isku raacin muddo ka duwan.
 - f. Kulanka guddigu wuxuu ku qabsoomayaa saddex meelood labo meel marka ay joogaan tirada guud ee xubnaha guddiga.
2. Maareynta Shirarka iyo Kulamada:
 - a) Guddigu wuxuu shirarka iyo kulamada u maareynayaa sida soo socota
 - b) Guddiga wuxuu u maareynayaa kulamadooda siday isku afgartaan. Hadal-qoraalka shirarka (minutes of the meeting). Guddigu waa in uu hayaa ama xafidaa hadal-qoraalka shirarkooda
 - c) Guddoomiyaha ayaa guddoominaya kulamada oo dhan.
 - d) Haddii uusan Guddoomiyahu joogin, xubnaha waxay **magacaabayaan** mid ka mid ah in uu shir gudoomiyo
 3. Cod-Bixinta
 - a) Cod-Bixinta Kulamada iwm. waxay u dhaceysaa sida soo socota:
 - b) Guddigu wuxuu ku gaarayaa go'aamadiisa cod hal dheeri ah inta soo xaadirtay kulanka.
 - c) Shirgudoonka kulanka wuxuu leeyahay cod tixgalin ah, haddii ay is barbar dhacaan codadka xubnaha kale ee guddiga.
 - d) Marka laga hadlayo qodobka tobnaad (10), Xubnaha Guddida maamulka waxaa kamid ah Maareeyaha Guud
 - e) Goluhu wuxuu kaydinayaa hadal-qoraalka, xogta iyo go'aamada laga gaaray shirarkooda

Qodobka 13^{aad}
Shaabada Guud ee Hay'adda

1. Shaabadda guud ee Hay'adda waa in la xafido, waxaana lagu isticmaalayaa amarka Maareeyaha Guud ee HDR.

Qodobka 14^{aad}
Maareeyaha Guud (MG)

1. Hay'addu waxay yeelanaysaa Maareeye Guud, oo noqonaya mas'uulka ugu sareeya ee maamulaaya hawl-maalmeedka Hay'adda.
 - a. MG waxaa ka reeban inuu leeyahay ama yeesho dan dhaqaale ama saami shirkad ganacsi oo ku lug leh duulimaadka rayidka.
 - b. MG waxaa ka reeban inuu qabto shaqo kasta oo kabaxsan tan hay'adda oo la xiriirta Duulista Rayidka.
 - c. MG waa inuu ka fogaado wax kasta oo dan gaar ah oo kahor imaanaya ama culays ku keeni karta Hay'adda iyo shaqaaleheeda markay fulinayaan sharcigan.

Qodobka 15^{aad}
Magacaabista MG

1. MG waxaa loo magacaabaya sida soo socotaa:
 - a. Wasiirka Wasaaradda ayaa u soo jeedinaya Golaha Wasiirada magacaabista Mareeyaha Guud, ka dib marka ay ansixiyaan Golaha Wasiiraddu waxaa magacaabaya Madaxweynaha.
 - b. Mudada xil-haynta MG waa 4 sano, taasoo uu Madaxweynuhu u cusboonaysiin karo hal mar oo kale (4 sano).

Qodobka 16^{aad}
Shuruudaha MG

1. Shuruudaha MG looga baahanyay waa inuu yahay:
 - a. Muwaadin Soomaaliyeed
 - b. Qof leh khibrad aan ka yarayn 10 (toban) sano oo la xiriirta Duulista Hawada Soomaaliyeed.
 - c. Qof leh khibrad Maamul iyo Maareeyn aan ka yarayn muddo 5 (shan) sano ah
 - d. Qof leh ugu yaraan aqoon heerka darajada labaad ee jaamacada (Masters Degree) oo la xiriirta duulista hawada ama maamul iyo maareeynta.
2. Maareyaha Guud wuxuu xilka ku waayi karaa:
 - a. Geeri ku timaada
 - b. Xanuun sababay xil-gudasho la'aan oo dhakhtar cadeeyey
 - c. Inuu is casilo ama uu hawl-gab noqdo
 - d. Inuu galay fal dambiyeed Maxkamadi ku **xukuntay**
 - e. Inuu jebiyo dastuurka iyo shuruucda **kale ee** dalka u yaala.

Qodobka 17^{aad}
Waajibaadka iyo Awoodaha MG

1. MG wuxuu masuul ka yahay:
 - a. hawl-fulinta lagama maarmaanka u ah gudashada waajibaadkiisa, si ay u suurta galaan ujeedooyinka Hay'adda
 - b. Hirgelinta xeerarka ku xusan sharcigan iyo xeerka caalamiga ah ee Chicago (Chicago Convention)
 - c. Meel-marinta, kormeerida iyo horumarinta nidaamyada duulista hawada
 - d. Kormeerida ama xayirista Diyaarad haddii la ogaado khatar dhab ah oo ku saabsan nabadgelyadda iyo bed-qabka Duulista Hawada.
 - e. Hir-gelinta siyaasadda duulista hawada qaranka.
 - f. U warbixinta Guddiga Maamulka (board of directors) howl maalmeedka shaqada Hay'adda
 - g. Fulinta iyo meel marinta awooddaha kala duwan ee Hay'adda

- h. Gacan ku haynta iyo kormeerida shaqaalaha iyo dhaq-dhaqaaqa shaqo ee Hay'adda.
2. MG isagoon jebinayn qodobada sharcigan waa inuu gutaa waajibaadka lagama maarmaanka ah ee soo socda:
 - a. Sugida hab-sami u socodka Duulista Hawada
 - b. Bixinta adeega hagida diyaaradaha.
 - c. Sugida iyo hubinta heerka farsamooyinka la isla ogolyahay ee diyaaradaha
 - d. Howl-gelinta kaabayaasha dhaqaalaha ee Duulista Hawada
 - e. Hubinta kartida iyo xirfada shaqaalaha Duulista Hawada.
 - f. Hubinta hab-sami u socodka nidaamka, agabka iyo xafiisyada Hay'adda
 - g. Soo saarista iyo keydinta xog dhameystiran oo ku saabsan Duulista Hawada si loogu adeegsado qorshaynta iyo go'aan qaadashada la xiriirta Duulista Rayidka.
3. MG wuxuu mararka qaar qoraal ahaan ugu wakiilanayaa awoodihiisa oo dhan ama qaar sida Sharcigan u ogol yahay mid ka mid ah Ku-xigeenada Maareeyaha Guud ee HDR.

Qodobka 18^{aad}
Magacaabidda Ku-Xigeenada
Maareeyaha Guud ee HDR

1. Ku-xigeenada Maareeyaha Guud ee HDR waxaa soo jeedinaya Wasiirka Wasaaradda Gadiidka Circa iyo Dhulka, waxaana ansixinaya Golaha Wasiirada ka dib waxaa magacaabaya Ra'iisul Wasaraha JFS si loo hubiyo isu-dheeli tirka iyo habsami u socodka hawlaha, Hay'addu waxay yeelanaysaa saddex Ku/xigeen oo kala qaabilsan Xeer-nidaaminta (Regulatory body), garoomada (aerodromes) iyo bixinta adeega gooshidda hawada (Air Navigation Services Provision)
2. Sharuudaha xulista iyo aqoonta waxay kala mid yahiin sharuudaha ku xiran Maareeyaha Guud.

Qodobka 19^{aad}
Shaqaalaha Hay'adda

1. Hay'addu waxay dooranaysaa, shaqaalaysiinaysaa ama magacaabaysaa agaasimayaasha waaxyaha, saraakiisha, shaqaalaha, la taliyayaasha, sharciyaqaanada iyo wakiilada Hay'adda, kuwaasoo lagama maarmaan u ah inay si habboon u fuliyaan hawlaha Hay'adda si waafaqsan Xeerkan iyada oo la raacayo habraacyada, shuruudaha iyo shaqooyinka loo igmaday.
2. Guddiga Maamulku wuxuu, mararka qaarkood, dib u eegayaa mushaharaadka, gunooyinka, xaaladaha iyo heshiisyada ay ku adeegaan shaqalaha HDR.
3. Shakhsi ka mid ah guddiga, ama sarkaal, shaqaale ama wakiil ka tirsan Hay'adda uma soo jidi karto gudashada waajibkiisa shaqo wax denbi ama magdhow ah hadduu si daacad ah u gudanayey hawlaha Hay'adda sida ku xusan xeerkan HDR.

4. Qodobka kor ku xusan (1) kama saamaxayo Hay'adda magdhow kolka fulinta xeerkan iyo shuruucda kale ee wadanka keeno dhaawac shakhsi ama burbur hantiyeed taasoo ku timid dayacaad ama masuuliyad darro ay ku kaceen shaqaalaha ama wakiillada Hay'adda.
5. Marka shaqaale ama wakiil ka tirsan Hay'adda uu sameeyo anshax xumo taasoo waxyeelo gaarsiisa qof ama hanti, shakhsiga ama cida dhibta geysatey ayaa mas'uul ka ah dhibka dhacay loomana soo raaci karo HDR.

Qodobka 20^{aad}
Xaddidaadda Dacwad Oogista

1. Fal ama dacwad sharci ah laguma bilaabi karo Hay'adda hadaan ogeysiis qoraal ah, oo ay ku jiraan qodobbada dacwada, iyo ujeedada laga rabo in loo bilaabo dacwada aan dhibanaha ama wakiilkiisu gaarsiin Maareeyaha Guud ee Hay'adda.
2. Fal ama dacwad sharci ah lagama been sheegi karo, waana in la bilaaba dacwada inta udhaxeeyso maalinta falku dhacay ilaa lix bilood gudaheed marka ay dhacday arinta laga dacwoonayo. Wixii ka danbeeyo lix bilood dacwad laguma soo oogi karo HDR.
3. Fal danbiyeed hadii ay ka gasho HDR loogana adkaado dacwadda maxkamad ama garsoor madaxbanaan hortiiis laguna xukumo magdhow, waxa ay ku bixinaysaa magdhowga mudo udhaxeysa maalin ilaa lix bilood.

Qodobka 21^{aad}
Wareejin Hantidda Dowlada iyo Deynta

1. Laga bilaabo taariikhda sharcigani dhaqan galo waxa lagu warejiyey Hay'adda Duulista Rayidka dhammaan hantidii jirtey (guurto iyo ma-guurto) oo loo adeegsanayey bixinta adeegyada iyo gudashada waajibaadyada Hay'adda.
2. Xukuumaddu waxay ku soo saaraysaa faafinta rasmiga ah ee dawladda wixii loo soo warejiyey Hay'adda, hanti kasta ama hantida Dawladda oo ay u muuqato in ay u tahay muhiim Hay'adda si loogu fuliyo shaqooyinkeeda si waafaqsan Xeerkan.
3. Dhammaan **dhibaatooyinka** ka dhasha, si waafaqsan sharciga, adeegyada Hay'adda loo aasaasay, HDR ayaa loo raacayaa iyadoon cid kale la saarin.

Qodobka 22^{aad}
La Wareegidda Hantida Hay'adda

1. Xukun ama amar maxkamadeed oo ka soo horjeeda Hay'adda lagulama wareegi karo hantidda maguurtada ah ee Hay'ada ama kuwa kale sida gawaarida, doonyaha, Diyaaradaha ama qalab ay diyaaraduhu ku shaqayaan, matoorada, ama qalabka xafiisyada IWM. Xoolaha lagu xukumay HDR, waa in maareeyaha guud ka bixiyo dakhliga hay'adda;

2. Waxaa reeban in la qabsado ama awood sharci lagu haysto hantida ma-guurtada ah iyo hantiyaha kale ee HDR kuwaas oo aann ku koobnayn laakiin ay ka mid yihiin maraakiibta, gawaarida, diyaaradaha ama qalabada kale, matoorada.

Qodobka 23^{aad}

Hab-sharciyeedka Xog-gaarsiinta Maareeyaha

1. Wargelin, u yeeris, soo qabasho, ama dukumiintiyada kale ee looga baahan yahay ama lagu ogolaaday Xeerkan, waxaa lagu gaarsiin karaa Hay'adda ama MG-
 - a. In gacanta loo geliyo dokumentiga Maareeyaha Guud ama shaqaale kasta oo u idman,
 - b. In la dhigo xafiiska Maareeyaha Guud; ama
 - c. In lagu diro qaab elektroonik ah (Email) ama boosto la diiwaan geliyey laguna socodsiiyo Maareeyaha Guud.

Qodobka 24^{aad}

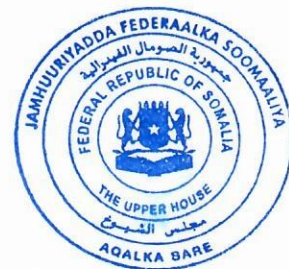
Awooda iyo Mas'uuliyadaha Wasiirka Wasaarada

1. Wasaaradu waxay awood u leedahay ayadoo la tashanaysa Guddiga Maamulka Hay'adda iyo Maareeyaha Guud in uu go'aamiso hab-raaca siyaasadeed ee ay Hay'addu ku shaqayso, marka la eego ujeedooyinka iyo baahida loo qabo in la ilaaliyo madax-bannaanida hay'adda, Wasaaradu waxay:-
 - a. Tusmo guud siinaysaa guddiga maamulka taasoo ku saabsan hawlaha HDR;
 - b. Ansixineysaa isbeddelka canshuuraha, sicirka, khidmadaha iyo kharashyada laga qaado adeegyada ay bixiso Hay'addu;
 - c. Lasoconeysaa mashaariicda waaweyn (Mega projects) ee ay hay'adda fulinayso kadib marka ay isku raacaan Gudiga Maamulku
 - d. Mar mar, si guud ama si gaar ah qoraal ugu wakiilan kartaa Maareeyaha Guud ee HDR awoodeeda sharcigu siiyey oo aysan ku jirin kuwa halkan lagu sheegay.
2. Maareeyaha Guud wuxuu Awoodaha loo wakiishay u fulin karaa, sida ku qeexan qodobada qaybaha (l) (d) sida sharcigu qabo, iyadoon loo eegin wakaaladda Wasaarada iyo shuruudaha ay ku xirtay.
3. Wakiilasho kasta oo hoos timaada xeerkan dib ayaa looga noqon karaa wakiilashaduna Kama qaadayso Wasaarada awoodaha sharcigu siiyey.
4. Wakiilasho kasta oo hoos imanaysa qodobkan way shaqaynaysaa, ilaa lagala noqdo xataa haddii ay dhamaato mudaddu.

Qodobka 25^{aad}

Waajibaadka Caalamiga ah

1. Wasiirku wuxuu mas'uul ka yahay;
 - a. Lasocoshada siyaasadaha guud ee duulimaadyada rayidka

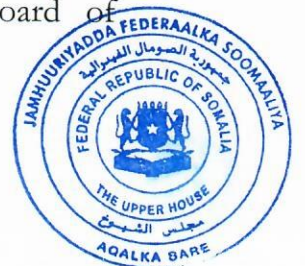
- b. Aasaasida hab lagu ururiyo dhacdooyinka shil keeni kara si loo ogaado dulduleedada bed-qabka.
- c. Baaritaanada shilalka heer qaran sida ku cad cutubka 12^{aad} ee Xeerkan.

Qodobka 26^{aad}
Kormeerka iyo Qiimeynta HDR

1. Wasaaradu waxay kormeeraysaa HDR ayada oo qiimeynaysa heerka waxqabad ee Hay'addu inuu gaarsiisan yahay heerka caalamiga ah (international standards)
2. Wasiirku wuxuu magacaabi karaa hanti dhowr si loo fuliyo qiimeynta ku xusan faqrada (1) ee qodobkan.
3. Kormeerayaasha hantidhawrka lagu magacaabay faqrada (2) ee qodobkan waxay awood u leeyihiin inay arkaan dhamaan diiwaanada iyo xogaha la xiriiira HDR iyo sharaxaad kasta oo looga baahan yahay gudashada xilkooda.
4. Wasiirka oo raacaya talada kormeerayaasha hantidhowrka wuxuu soo jeedinayaa talaabo kasta oo haboon si loo saxo dulduleeda maalmulka maaliyada iyo kuwa bedqabka.
5. Hanti-dhowrka Guud ee Qaranku wuxuu xaq u leeyahay in uu baaritaan ku sameeyo HDR sida hay'adaha kale, waxaa uu joojin karaa hanti-dhowrka uu magacaabay Wasiirka.

Qodobka 27^{aad}
Xeerarka Maaliyadda (Financial Provisions)

1. HDR waxay yeelanaysaa dakhli iyo miisaniyad u gooni ah. Ilaha dhaqaale ee HDR waxay ka kooban yihiin:
 - a. Khidmadaha ay ka qaado adeegyada ay ka mid yihiin bixinta, ansixinta iyo cusboonaysiinta shahaadooyinka, leysamada, ruqsadaha iyo dhamaan dukumentiyada kale ee ay HDR bixiso.
 - b. Khidmadaha laga ururiyo Hay'addaha ay HDR xeer-nidaamiso sida garoomada diyaardaha, xarumaha gooshidda hawada, shirkadaha diyaaradaha IWM.
 - c. Deeqaha iyo deymaha ka yimaada;
 - d. dawladda.
 - e. Deeqaha iyo deymaha laga helo
 - f. ururada, shakhsiyaadka iyo
 - g. shirkadaha ganacsiga.
 - h. Macaashka laga helo kaydka lacagaha
 - i. HDR
 - j. Lacagaha ka soo xerooda ilaha
 - k. dhaqaale een tooska ahayn (e.g. royalties)
 - l. Khidmadda Bed-qabka ee rakaabka iyo xamuulka:
2. HDR waxay furanaysaa kuna shaqaynaysaa akoono bangi (lacag qalaad iyo Shilin Soomaali) kuwaasoo ay ansixiyeen Guddiga Maamulka (board of directors).

3. HDR waxay lacagaha aanay degdega ugu baahnayn waxay ku maalgashan kartaa mashaariic ganacsi oo Gudiga maamulku (board of directors) ansixiyey.
4. Dawladu waxay HDR siinaysaa miisaaniyad ay ku shaqayso iyo maalgelin mashaariicda waaweyn ee looga baahan yahay hawl-gudashada HDR.
5. HDR waxay furanaysaa sanduuq kayd (Aviation Trust Fund) oo lagu shubo dhamaadka sanad walba lacag macquul ah
6. HDR waxay u isticmaalaysaa lacagaha la dhigay sanduuqa kaydka arrimaha soo socda:
 - a. Fulinta mashaariicda waaweyn sida dhismayaasha iyo iibsiga qalabka casriga ah
 - b. Mashaariicda khaaska ah ee aae aan soo noqnoqon (non-recurring projects);
 - c. Mashaariicda wacyigelinta iyo tababarka macaamiisha HDR.
 - d. Xog ururinta iyo wada-xaajoodka xeer-nidaamiyayaasha; ama
 - e. Cilmibaarista iyo horumarinta (research and development)
7. HDR oo la tashanaysa Hay'addaha adeega bixiya sida garoomada diyaaradaha, shirkadaha diyaaradaha waxay miisaaniyad u qoondaynaysa tababarda (Training Fund).
8. Ilaha dhaqaalaha tababarada waxaa ka mid ah:
 - a. Kharashka ay bixiyaan Hay'addaha ay HDR xeer-nidaamiso.
 - b. Qoondada HDR;
 - c. Deeqaha iyo deymaha laga helo ilo kale
9. Habka loo ururinayo loona maamulayo kharashka tababarka waxaa qeexaya xeer-nidaamiyayaasha HDR.
10. HDR waxay u gudanaysaa waajibaadkeeda si waafaqsan nidaamka maaliyada iyadoo si macquul ah kharashka Hay'adda looga bixinayo dakhligooda.
11. HDR marka Guddiga Maamulka ay ogolaadaan waxay:
 - a. Saami (shares) ka iibsanaysaa shirkadaha ganacsiga;
 - b. Samaynaysaa shirkado ganacsi oo hoos yimaada Hay'adda.
 - c. Wadaag ganacsi la geleysaa shirkadaha aan ujeedadoodu ka hor imanayn danaha HDR loo aasaasay.
12. Marka ay ka dhiman tahay saddex (3) bilood dhamaadka sanad maaliyayeedka (financial year) ayaa Guddiga Maamulku (board of director) bilaabayaa diyaarinta miisaaniyada sanadka soo socda.
13. Madaxyada sanad-maaliyayeedka (budget lines) waxaa ka mid noqonaya:
 - a. Bixinta mushaharooyinka, gunooyinka iyo kharashyada kale ee shaqaalaha HDR iyo Guddiga Maamulka (board of directors).
 - b. Bixinta xuquuqda hawlgabka ee HDR.
 - c. Dayactirka dhismayaasha iyo dhulalka HDR.
 - d. Dayactirka iyo bedelka, qalabka iyo hantida guurtada ah ee HDR adeegsato.
 - e. Abuurista sanduuq kayd si waafaqsan faqrada 1.17.2 ee xeerkan, si loo bixiyo kharashyada mustaqbalka ee dhacdooyinka lama filaanka ah, caymiska, lacagaha hawlgabka, dhismayaasha, cusboonaysiinta qalabka iyo kharashyada kale ee HDR kuwaasoo Guddiga Maamulku (board of directors) u arko lama huraan.

- f. Lacagaha loo qoondeeyo adeegyada gooshidda hawada iyo tababarada shaqaalaha
14. HDRS, ka dib marka ay Guddigeeda Maamulku (Board of Directors) ansaxiyaan waxay miisaaniyada sanadlaha ah u gudbinaysaa Wasaaradda Maaliyadda si la mid ah hay'addaha kale ee dowlada.
 15. HDR ma geli karto kharash ka badan miisaaniyada lagu ansixiyey faqrada (3) ee qodobkan hadaanay ogolaansho ka helin golaha wasiirada.
 16. HDR waxay diyaarinaysaa qorshe hawleed (Business Plan) afar sanadood ah kaasoo dib u eegis lagu samayo sanad walba;
 17. Qorshe hawleedka HDR waxaa ku jira himilooyinka dhaqaale (financial targets) iyo halbeegyada hawl fulinta (performance indicators).
 18. Marka la diyaarinayo qorshe-hawleedka waxay HDR tixgelinaysaa:
 - a. Heerka (standards) bed-qabka (safety) duulista rayidka.
 - b. Ujeedooyinka iyo siyaasada dawladda;
 - c. Kharashaadka loo qoondeeyey (funds) HDR;
 - d. Hantida ay leedahay HDR iyo deymaha lagu leeyahay (assets and liabilities).
 19. Qorshe hawleedka iyo in dib u eegista lagu samayo waxa la diyaarinayaa lix (6) bilood ka hor intaanu bilaaban sanad maaliyayeedku.
 20. HDR waxay leedahay awooda deyn qaadasho (Borrowing Power):
 - a. waxay amaahanaysaa haddii loo baahdo lacag deyn ah ama hanti kale ka dib marka uu u ansixiyo wasiirka maaliyadda oo tixraacaya soo jeedinta Guddiga Maamulka.
 - b. Si waafaqsan mabaadi'da maamul-wanaagga ee hantida dadweynaha kuwaasoo lagu qeexay dastuurka dalka iyo xeerarka kale ee lagu maamulo hantida qaranka Soomaaliya, waxay HDR qaadan kartaa deyn calami ah.
 - c. Deymaha ay qaadato HDR waxa laga bixinaayaa dakhliga Hay'adda.
 21. HDR ma qaadan karto amaah lacageed mana rahman karto hantideeda ma guurtada ah si ka baxsan waxyaabaha lagu qeexay xeerkan.
 22. Sanad-maaliyayeedka HDR waa labo iyo toban (12) bilood oo waafaqsan sanad-maaliyadeedka dawladda (JFS).
 23. Guddiga Maamulku (Board of Directors) waxay xaqiijinayaan inay HDR dhaqangeliso buugaga Xisaabaadka ee Dakhliga, Kharashka, Deymaha iyo Hantiyaha kale si waafaqsan Xeer-Xisaabaadka Ganacsi (commercial accounting standards).
 24. Saddex bilood gudahood ka dib marka uu dhamaado sanad-maaliyayeedku, waxay Guddiga Maamulku (board of directors) u gudbinayaan Hanti-dhawrka Guud ama hanti-dhawre lagu magcaabay faqrada (3) ee qodobkan, xisaabaadka HDR oo lagu lifaaqay:
 - a) Cadayn-xisaabeed (statement) ay ka muuqato dakhliga iyo kharashka sanadkii dhamaaday; iyo
 - b) Cadayn-xisaabeed (statement) ay ka muuqato hantida iyo deymaha HDR maalintii ugu dambeysey ee miisaaniyad-sanadeedka (financial year).
 25. Xisaabaadka HDR waxa hanti-dhowr (audit) ku samaynaya Hanti-Dhowraha Guud ama Hanti-dhowr uu magcaabay Guddiga-Maamulka (board of directors).

26. Guddiga Maamulku (Board of Directors) shaqada kama qaadi karaan Hanti-Dhowr la magacaabay hadaanay helin qoraal uu ku aqbalay Hanti-Dhowrka Guud.
27. Hanti-Dhowraha Guud wuxuu Wasaarada u gudbin karaa warbixin khaas ah markii loo baahdo oo taabanaysa qaybaha xiriirka la leh shaqadiisa.
28. Hanti-Dhowruhu guud wuxuu u gudbinayaa warbixintiisa Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya
29. Hanti-dhowr (internal audit) aan ahayn Shaqaale Dawladeed waxaa khidmadiisa bixinaya HDR.
30. Hanti-Dhowraha Guud wuxuu saddex bilood gudahood ku soo diyaarinayawarbixinta HDR ee Sanad-Maaliyadeedkii tegey, asagoo u gudbinaya Wasaarada una sii marinaya Guddiga Maamulka.

CUTUBKA 2^{AAD}
WAAJIBAADKA IYO XUQUUQAHA HDR
Qodobka 28^{aad}
Xeerarka Nabadgelyada HDR

1. Si waafaqsan heshiisyada caalamiga ah iyo lifaaqyadooda HDR waxay abuuraysaa waax ama agaasin qaabilsan nabadgelyada heer qaran ee duulimaadyada rayidka ah (National Civil Aviation Security programme - NCASP)
2. HDR waxay samayneysaa xeernidaamiyayaal (regulations) iyo habmaamuleedyo (procedures) lagaga hortegayo faldembiyeedyada iyadoo lala kaashanayo agaasinka nabadgelyada (NCASP)
3. HDR waxay samaynaysaa gudiga amniga ee HDR (Aviation Security Committee), kaasoo uu waajibaadkiisu yahay dhanka amniga, dhamaan shaqooyinka iyo agabyada la xiriira duulista rayidka.
4. HDR waxay xiriirinaysaa agaasinka nabadgelyada duulista rayidka iyo hayadaha amniga dalka hadii loo baahdo.
5. HDR waxay isku xireysaa arimaha sugida amaanka ee garoomada rayidku isticmaalo, rakaabka, duuliyayaasha, shaqaalaha garoomada, dadweynaha, iyo qalabka hagida diyaaradaha.
6. HDR waxay kormeereysaa xil-gudashada shaqaalaha nabadgelyada duulista rayidka sida baarista rakaabka, boorsooyinka iyo xamuulka kahor inta aanay gaarin meelaha xasaasiga ah (restricted area).

Qodobka 29^{aad}
Tayada iyo Tababarada Shaqaalaha
Nabadgelyada Duulista Rayidka ah ee Heer Qaran

1. HDR waxay siinaysaa tababar tayo leh hawl-wadeenada amaanka duulista rayidka ah, ka hor intaanay shaqo ka bilaabin xarumaha hay'adda si waafaqsan lifaaqa 17^{aad} ee heshiiska Chicago (Annex 17).

2. HDR ayaa mas'uul ka ah fulinta qorshaha heer qaran ee nabadgelyada duulista rayidka ah, waxayna meelmarinaysaa tababarada dhamaan shaqaalaha nabadgelyada.

Qodobka 30^{aad}

Shirkadaha Diyaaradaha iyo Garoomada

1. Garoon walba oo diyaaradeed wuxuu dejinayaa kuna dhaqmayaa qorshe nabadgelyo oo qoran kaasoo laga ansixiyey HDR.
2. Shirkadaha diyaaradaha ee ka hawlgala garoomada Soomaaliya waxa ku waajibay inay layimaadaan ayna dhaqangeliyaan qorshe nabadgelyo oo waafaqsan shuruucda sugida amaanka duulista rayidka ee HDR.
3. Shirkadaha diyaaradaha ee lagu xusay farqada (2) waa inay u gudbiyaan HDR iyo garoonka ay ka hawl galaan nuqul qoraal ah oo muujinaya barnaamijka ay ku sugayaan amaanka hawlaha ay qabtaan.
4. Dhamaan shirkadaha bixiya adeegyada la xiriira duulista rayidka waa inay u hogaan samaan xeerarka sugida amaanka ee HDR.

Qodobka 31^{aad}

Bed-qabka iyo Maamul-wanaagga

1. HDR waxay si waafaqsan lifaaqa 19aad (annex 19) ee ICAO dhaqan gelinaysaa nidaam lagu maamulo bedqabka (safety management system) iyo tayada (QMS) dhamaan shirkadaha ka ganacsada adeegyada duulista rayidka ah sida Garoomada, diyaaradaha IWM.
2. HDR waxay isku dubaridaysaa barnaamijka badqabka duulista rayidka ah oo saddex (3) sanadle ah kaasoo dib u eegis lagu sameeynayo sanad walba.

Qodobka 32^{aad}

Hawl Fududayn (Facilitation)

1. HDR iyadoo la kaashanaysa laamaha kale ee dawlada waxay hirgelinaysaa barnaamij Hawl Fududaynta Gaadiidka Hawada ee Qaranka (National Air Transport Facilitation Programme) oo sahlaya hawlaha gaadiidka cirka sida ambabaxa diyaaradaha, rakaabka, boorsooyinka iyo xamuulka si waafaqsan heshiisyada caalamiga ah.
2. HDR waxay isku dubarideysaa gudi heer qaran oo ka tala bixinaya kana qayb qaadanaya sahlida iyo fududaynta adeegyada duulista rayidka.
3. Garoomada caalamiga ah ee Soomaaliya waxay yeelanayaan barnaamij howl fududayn oo sahlaya dhaqdhaqaaqa rakaabka kahor inta aanay fuulin diyaaradaha (Facilitaion).
4. Gudiga heer qaran ee fududaya safarada gaadiidka cirka (National Air Transport Facilitation Committee) waxay ka koobnaan doonaan: Wasaaradaha Beeraha

Nabadgelyada, Dalxiiska, Gaadiidka, Arimaha Dibedda, Maamulka Garoomada, saraakiisha socdaalka, hawl wadeenada caafimaadka, shirkadaha ka shaqaysta gaadiidka cirka iyo sahaysiintooda iyo saraakiisha la dagaalanka mukhaadaraadka.

5. Garoomada caalamiga ah ee Soomaaliya waxay yeelan doonaan guddi ka shaqaya fududaynta safarada gaadiidka cirka.
6. Garoon walba oo caalami ah wuxuu yeelan doonaa guddi hawl-fududayntu oo ka kooban doonaan wakiilada lagu xusay faqradda labaad (1) ee qodobkan.

Qodobka 33^{aad} **Awoodaha Xil-gudasho iyo Kormeerka** **HDR**

1. Sharcigani wuxuu kormeerayaasha iyo baarayaasha HDR u ogolaanayaa awood fulineed oo ay la kaashan karaan Saraakiisha Cadaalada, Amniga, arimaha la xiriira baaritaanada ama/iyo ku xadgudubka qodobada sharcigan ama xeer-nidaamiyayaasha iyo go'aanada kale ee la xiriira.
2. Si loo xaqiijiyo in bed-qabka iyo nabadgelyada hawlaha duulista rayidka ah loo guto si waafaqsan xeerkan, fulinta xeer-nidaamiyayaasha iyo lifaaqyada ICAO, waxaa baarayaasha HDR la siiyey awood sharci fulineed oo ay ku gelayaan:
3. Diyaarad rayid ah oo ka dhex shaqysa Soomaaliya meelkasta oo ay joogto.
4. Diyaarad rayid oo ka diiwaan gashan Soomaaliya meelkasta oo ay ka joogto dunida.
5. Meel kasta iyo mar-walba si ay baaritaan iyo tijaabo ugu samayaan shirkadaha diyaaradaha, garoomada diyaaradaha, xarumaha diyaaradaha laga hago, dugsiyada lagu tababaro hawl-wadeenada duulista rayidka, goobaha dayactirka diyaaradah iyo shirkadaha adeega siiya duulista raiidka ah.
6. Baarayaasha HDR waxay xaq u leeyihiin, iyadoo aan dib u dhac cudur daar la'aan ah samaynin, inay:
 - a. Diyaarad ka joojiyaan duulimaad ka dib markay baaraan kuna helaan fal danbiyeed cad.
 - b. Gacanta loo geliyo dukuminti shaqadooda la xiriira
 - c. Baaraan diyaarad
7. Saraakiisha booliska, Caafimaadka iyo Beeraha iyadoo kaashanaya HDR waxay baaritaan ku samayn karaan diyaarad, qof, borsooyin iyo xamuul si waafaqsan shuruucda u degan wadanka iyo xeer-nidaamiyayaasha duulista rayidka ah.

Qodobka 34^{aad} **Awoodda Joojinta Duulimaadyada**

1. HDR waxay awood u leedahay inay shirkad ama duuliye ka joojiso isticmaalka diyaarad rayid marka laga helo ciladaha soo socda.
 - a. Diyaarada oon farsamo ahaan duulikarin (not airworthy).

- b. Duuliyaha oon awoodin duulimaad sabab caafimaad ama mid caqli awgeed.
 - c. Waxyeelo qofeed ama burbur hantiyeed oo ka iman kara hawlgalka.
 - d. Duuliyaha ama shirkada diyaarada iska leh oo denbi ama xadgudub xeerkan ka dhan ah geysatey.
 - e. Diyaarada oo laga bixin waayey deyn ay u rahmanayd.
 - f. Maamul Garoon ama wakiil sharci ah wuxuu xaq u leeyahay inuu daahiyo diyaarad duuli lahayd ilaa waqtiga ilaa ay:
 - g. Shirkadda diyaaradda ku shaqysata ay ka bixiso khidmadaha garoonka iyo kharashyada adeegyada looga fidiyey Garoonka, ama
 - h. Shirkadda diyaaradda ku shaqysata laga helo damaanad dhamaystiran oo ay aqbaleen saraakiisha garoomadu in lacagtaas la bixinayo.
2. Xaaladaha deg degga ah, HDR iyadoo kaashanaysa laamaha kale ee dawlada, waxay duulista rayidka ku soo rogi kartaa xaalad degdeg ah marka ay lagama-maarmaan u noqoto danta guud iyo bedqabka duulimaadyada rayidka ah. (Tusaale: FAA- 9/11).
 - a. HDR uma baahna in ay cid ka sugto jawaab la xiriirta dhaqan gelinta xaaladaha degdega ah ee bedqabka duulimaadka rayidka umana baahna ogolaansho maxkamadeed. Waxa ay Maxkamada bilaabeysa kadib marka ay amarka soo rogto.
 - b. Markay ku haboonaato, HDR waxay joojinaysaa ama waxka bedelaysaa xaaladda degdeg ah.
 3. HDR waxay saamaxaysaa waajibaadyo lagu qeexay xeer-nidaamiyayaasheeda Hay'adda hadii danta dadweynuhu ku jirto.
 - a. HDR waxay soo saaraysaa dikareeto lagu joojinayo ama lagu dheqan gelinayo waajibaadyada la saamaxay.
 - b. HDR waxay arimaha la joojiyey dhamaantood ku daabacaysaa faafinta rasmiga ah (Aeronautical Information Publications - AIP) SOMALIA.
 4. Kala Saarida Awoodaha Shaqo ee HDR; Maamulka hawlaha duulimaadyada rayidka ah waxaa qabanaya HDR iyadoo kaashanyasa waaxyo shaqadoodu kala madax banaan yihiin sida hoos ku cad:
 - a. Waaxda dejinta xeer-nidaamiyayaasha (Regulatory functions) iyo kormeerka hawlaha bedqabka (Safety oversight functions) duulimaadyada rayidka ah.
 - b. Waaxyaha bixiya adeegyada duulimaadyada rayidka ah, sida Garoomada, adeega hawo marista, dugsiyada tababara xirfadlayaasha duulista rayidka ah, IWM.
 - c. Qaybihii kale ee loo baahdo.

CUTUBKA 3^{AAD}
DIIWAAN-GELINTA IYO HAYBSOOCA
/SUMADA (NATIONALITY) DIYAARADAHA
Qodobka 35^{aad}
Diiwaanka Qaranka Ee Diyaaradaha

1. HDR waxay diiwaan-gelinaysaa diyaaradaha rayidka ah marka ay buuxiyaan shuruudaha laga doonayo si waafaqsan lifaaqa 7^{aad} ee heshiiska Chicago (ICAO ANNEX 7 to Chicago convention) iyo xeer-nidaamiyayaasha Hay'adda.

Qodobka 36^{aad}
Shuruudaha Diiwaan-gelinta
iyo Lahaanshaha diyaaradaha

1. Waxaa reeban in Soomaaliya lagaga dhex shaqaysto ama hawadeeda lagu duuliyo diyaarad aan la diiwaan gelin. Waxa dhici karta in diyaarad aan diiwaan-gashanayn ay HDR si waafaqsan xeer-nidaamiyayaasheeda (regulations) siiso ogolaansho ay ku duusho muddo yar oo lala kala wareegayo lahaan-shaheeda.
2. HDR waxay diiwaan gelinaysaa diyaarad kasta oo laga helo shuruudaha hoos ku qoran.
 - a. Diyaaradda waxaa iska leh muwaadin Soomaaliyeed ama ajnabi degenaansho joogta ah laga siiyeey Soomaaliya si waafaqsan sharciga.
 - b. Diyaarada waxaa iska leh shirkad si sharci ah uga shaqaysata Soomaaliya, marka diyaaradu degan tahay laguna isticmaalaa wadanka gudahiisa.
 - c. Diyaaradu kama diiwaan gashana wadan kale; ama
 - d. Diyaarada waxaa iska leh dawlada Soomaaliya (FGS)
3. Markuu codsado milkiilaha diyaaradu diiwaangelin, HDR way diiwaan-gelinaysaa ka dibna waxay siinaysaa milkiilaha shahaadada diiwaan gelinta diyaaradda.
4. Shahaadada diiwaangelinta waxaa lagu codsanayaa foomam ay ku qoran yihiin xog dhamastiran oo waafaqsan shuruudca Duulista Hawada
5. HDR waxay kala noqonaysaa ama joojinayaa shahaadada diiwaan-gelinta marka milkiiluhu buuxin waayo shuruudihii shahaadada lagu bixiyey.
6. HDR waxay kala noqonayaa ama joojinayaa diiwaan gelinta diyaarad walba oo loo isticmaalay ku xadgudubka shuruudca Soomaaliya.
7. Shahaadadada diiwaan-gelintu » waxay cadaynaysaa hayb sooca diyaarada si waafaqsan xeerarka caalamiga ah, laakiin cadayn uma aha cidda iska leh diyaarada.
8. Shirkada ama shakhsiga ku shaqaysta diyaarad waa inuu tusaa shahaadada diiwaan gelinta marka ay u baahdaan saraakiisha dawlada Soomaaliya.

Qodobka 37^{aad}
Diiwaan-gelinta Matoorada, Marawxadaha
iyo Qalabka Kale ee Diyaaradaha

1. HDR waxay aasaasaysaa nidaam lagu diiwaan-gelinayo matoorada, marawxadaha iyo qalabka kale ee diyaaraduhu ku shaqayaan iyadoo ujeedadu tahay haybsooca qalabka iyo ilaalinta bedqabka duulista rayidka ah oo keliya.

Qodobka 38^{aad}
Diiwaan-Gelinta Lahaanshaha Diyaaradaha

1. HDR waxay diiwaan gelinaysaa nidaam lagula socdo lahaanshaha iyo lakala wareegida diyaaradaha rayidka ah ee Soomaaliya si waafaqsan sharcigan iyo xeerarka caalamiga ah ee la xiriira maalgashiga (financing) iyo kiraysiga (leasing) diyaaradaha.
2. HDR waxay dhaqangelinaysaa nidaam lagu diiwaan geliyo kirada, ama qandaraasyada saamaynta ku leh lahaanshaha diyaaradaha, qalabka diyaaraduhu ku shaqayaan iyo wax ka bedelka heshiisyadaas.
3. HDR waxay keydinaysaa diiwaanka qalabka kasta oo la joojiyey ama lasii daayey si waafaqsan qodobkan **faqradda 1^{aad}**.

Qodobka 39^{aad}
Diiwaan ka saarid

1. HDR waxay si degdeg ah diiwaanka uga saaraysaa diyaarad burburtay, mid luntay lagana quustay helideeda iyo diyaarad shaqadii laga joojiyey dibna aan loo isticmaali doonin sida uu cadeeyey milkiilahaheedii.

Qodobka 40^{aad}
Sumada diyaaradaha

1. Diyaaradaha Somaaliya ka diiwaan gashan waa inay ka muuqataa sumada (60) oo ICAO u qoondaysay Soomaaliya iyo haybsooca khaaska u ah diyaaradaas (special registration mark granted to each aircraft when registered.).

Qodobka 41^{aad}
Dhaqangalka qodobka 83 bis heshiiska Chicago

1. Haday Soomaaliya ansixiso qodobka 83 bis ee heshiiskii Chicago wuxuu sharcigani u ogolaanayaa in ay Soomaaliya wadan shisheeye kula heshiiso:
 - a. In diyaarad Soomaaliya ka diiwangashan mas'uuliyadeeda loo wareejiyo wadan kale.
 - b. Inay Soomaaliya aqbasho lana soo wareegto waajibaadka wadan kale ka saarnaa diyaarad ka diiwaan gashan wadankaas shisheeye.

CUTUBKA 4^{AAD}
HABRAACA GAROOMADA
Qodobka 42^{aad}
Shahaado-siinta garoomada

1. HDR waxay awood u leedahay in ay bixiso shahaado (airport operating certificate) ogolaanaysa in garoomada ay diyaaraduhu isticmaalaan, taasoo lagu sugayo heerka bedqabka hawlgalka garoomada ay ka hawl galaan diyaaradaha rakaabka ee joogtada ah (scheduled) iyo kuwa aan joogtada ahayn (unscheduled).
2. Qof walba ama Hay'addaha dawlada ee doonaya inay isticmaalaan garoon shahaado u baahan sida ku cad faqrada1 (a) ee xeerkan, wuxuu ka codsnayaa HDR shahaado garoonkoodu ku hawl galo (airport operating certificate).
3. Hadii ay Hay'addu hesho, baaritaan kadib, in shaqsigu ama shirkada howlgelinaysa garoonka (airport operator) uu si waafaqsan sharcigan iyo xeer-nidaamiyayaasha loo dejiyey bed-qabka garoomada u hanan karo garoonka, waxa ay Hay'addu siineysaa shahaadada (Airport Operating Certificate).
4. Ruqsada garoomada diyaaradaha (Airport Operating Certificate) ayaa lagu sheegayaa shuruudaha lagu bixiyey iyo nooca diyaaradaha loo ogol yahay inay garoonkaas isticmaalaan si loo sugo bedqabka gaadiidka cirka.
5. Shuruudaha qodabkan lagu sheegay waxaa ka mid noqonayaa:
6. Dayactirka iyo hawlgelinta qalabka bedqabka garoonka sida gawaarida dab-damiska iyo ambalaaska, kuwaasoo deg-deg u gaari kara meelaha diyaardahu ka caga dhigtaan (Runway), ka kacaan ama ku socdaan (Taxiway).
7. Dhabaha diyaaraduhu ka degaan ama ka kacaan inay noqoto mid ku haboon isticmaal si waafaqsan heerka bedqabka ee HDR.
8. HDR waxay shirkadaha maamula garoomada diyaaradaha ka saamaxaysaa shuruudaha fulintoodu aanay suurta galka ahayn dhaqaale ahaan hadaanay wax u dhimeyn bedqabka.

Qodobka 43^{aad}
Hawlgelinta iyo Dayactirka Garoomada Diyaaradaha

1. Maamul-gobleed walba wuxuu mas'uul ka yahay hawlgelinta iyo dayactirka garoomada ku yaalla gobolkaas isagoo kaashanayanaya HDRS, taasoo ku xiran habka ruqso siinta garoomada ee ku qeexan qodobka 4.1 ee xeerkan.
2. Habraaca khidmadaha garoomada.
 - a. Dhamaan maamulayaasha garoomada waxay HDR u soo gudbinayaan nuqul daabacan oo u furan kormeerka hantidhowrayaasha kaas oo ay ka muuqato qiimaha, khidmadaha iyo kharashyada ay ka qaadaan shirkadaha diyaaradaha si waafaqsan xeer-nidaamiyayaasha la xiriira adeegyadaas.
 - b. Waxaa ka reeban maamule Garoon inuu qaado ama dalbado khidmad ka bedelan (different) qiimayaasha u degsan Garoonka. Sidoo kale waxa

- reeban maamulayaasha garoomada inay qayb ka mid ah lacagtay qaadeen dib ugu celiyaan ama ugu xawilaan shirkadihii bixiyey; waa in si isku mid ah, cadaalad ah oo waafaqsan shuruucda HDR loogu adeegaa shirkadaha isticamaala garoonka.
- c. Xeerkani ma reebayo, iyadoo la tixraacayo shuruudaha HDR u dejisay isticmaalka garoomada, in ay maamulayaasha garoomadu qiime dhimis ama kharash ka cafis u sameeyaan diyaaraha ay isticmaasho dowlada dhexe ama dowlad goboleedyada.
 - d. Maamuulayaasha garoomada waxa looga baahanyahay 30 (sodon) cisho oo ogeysiis ah haday wax isbeddel ah ku sameynayaan qiimaha, khidmada, ama kharashka ama xeer-nidaamiye saameeyn ku yeelanaya qiimaha adeegyada garoomada. Ogeysiisku waa in uu si cad u qeexaa isbeddelka la damacsanyahay in la sameeyo iyo waqtiga uu dhaqan gali doono.
 - e. HDR iyadoo eegeysa danta guud, waafajinaysana sharcigan, waxay aqbalaysaa ogeysiiskan muddo ka yar 30-ka cisho ee kor ku qeexan, wayna bedeli kartaa shuruudaha la xiriira qiimayaasha adeega garoomada si kumeel gaar ah, xaalado jira awgood.
3. HDR iyadoo raaceysa habraaca ku xusan sharcigan, qiime, ama kharash kasta oo ay hawl-wadeenada garoomadu ka ururiyeen ama ay ku dalaceen shirkadaha diyaaradaha, hadii ay HDR u aragto inuusan cadaalada iyo sinaanta ku dhisnayn, HDR waxa ay go'aaminaysaa qiime waafaqsan sharciga kaasoo dhaqan gelaya marka uu go'aanku soo baxo.
 4. HDR markay gudanayso waajibaadkeeda ku aadan goynta qiimaha laga qaado dadka iyo badeecadaha, HDR waxay qadarinaysaa arrimo ay ka mid yihiin qodobada soo socda:
 - a. Saameeynta qiimayaashaan ku yeelanaayaan dhaqdhaqaaqga gaadiidka hawada.
 - b. Iyadoo la eegayo danta guud, baahida loo qabo in ay hawl-wadeenada garoomadu ku bixiyaan adeegyadooda qiimaha ugu jaban ee u dhigma adeega ay bixinayaan.
 - c. Heerarka iyo tayada adeegga ay bixiyaan hawl-wadeenada garoomada in ay yihiin kuwii uu qeexey ama uu amrey sharciga; iyo
 - d. Hawl-wadeenada garoomadu baahida ay u qabaan dakhli ku filan si ay u bixiyaan adeeg dhamaystiran oo wax ku ool ah.
 5. Waxa reeban miisaaniyad qaran, oo aan ahayn tan ku qeexan qodobkan, (ha ahaato ama yeysan ahaan mid lala kaashado dawladda dhexe ama dawlag goboleedyada) in la isticmaalo si loogu hanto, lagu asaaso, lagu bedelo, lagu dhiso, lagu dayactiro, ama lagu hawlgeliyo meel ka mid ah dhulka geggidda diyaaradaha loo isticmaalo ama goobaha laga maamulo hawada dalka, hadii aanan ogolaasho qoraal ah laga helin Wasaaradda Maaliyadda.
 6. Cid walba oo danaynaya miisaaniyada qaranka inay u isticmaasho goobaha ay degtaan ama laga hago diyaaradaha waxay ka dalbanayaa Wasiirka Maaliyadda, isaga oo raacaya shuruucda loo dejiyey ruqsadaha xiriira dhul kasta oo la soo jeediyey in laga aasaaso, laga dhiso ama loo isticmaalo goobaha laga hago diyaaradaha ama ay degtaan. Ma jiri doonto xuquuq gaar ah oo loo isticmaalo

karomisaaniyadda qaranka si loogu maal-galiyo goobaha ay degtaan ama laga hago diyaaradaha.

Qodobka 44^{aad} Qaybinta Maalgelinada

1. Dhammaan lacagaha ay hesho HDR, waa in lagu shubaa koontada ay Bangiga Dhexe ku leedahay Hay'adda Duulista Rayidka, kaasoo lagu asaasey sharcigan, waxaana lagu bixinayaa oo keliya ujeeddada ku xusan xeerarkan
2. Dhammaan lacagaha ay hawladeenada garoomada qaadaan sida: kirada, iyo khidmadaha kale ee ay dallacaan iyagoo tixraacaya sharcigan, waa in loo shubaa ama la dhigaa koonto gaar ah oo Bangiga Dhexe ee dowlada ah, si loogu maal-geliyo keliya garoomada diyaaradaha ee hawlaha la xiriira duulista hawada:
 - a. Horumarinta garoomada dalka iyadoo ay ku jirto deeqaha laga helay dowlado shisheeye ama ururo calami ah.
 - b. Dayactirka dhabbada diyaaradaha ka kacaan iyo agabka Kaaba hagista diyaaradaha.
 - c. Horumarinta, Ballaarinta iyo dayactirka dhismayaasha terminaalka; iyo
 - d. Arimaha kale ee la xiriira hawlgalada hoosyimaada hay'ada ee ku saabsan habsami u socodka hawlaha garoomada.
3. Buug-Hawleedka Garoonka (Aerodrome Manual).
4. Hawlwadeenada maamula garoomada waxay diyaariyaan, soo saaraayaan, haysanayaan "Buug-Hawleed Garoon", waana inay soo gudbiyaan HDR, si ay dib u eegis ugu sameeyso. HDR waxay awood u leedahay, in ay wax ka beddesho buug-hawleedkaan, haddii go'aansato inay taasi lagamamaarmaan tahay. Buug-hawleedku waa in uu ka koobnaadaa, habraacyo, sifooyin (qaababka), iyo faahfaahino waafaqsan xeer-nidaamiyayaasha Duulista Rayidka.

Qodobka 45^{aad} Ilaalinta Garoomada iyo Deegaanada ku Xeeran

1. Garoonkii haysta shahaaddo (Certified Aerodrome) wuxuu u baahanyahay xayndaab wareegsan in uu yeesho, si loo xaqiijiyo, bad-qabkiisa, nabadgelyadiisa iyo xeer-nidaamin, si waafaqsan (Lifaaqa 14) Annex 14 ee heshiiskii Chicago.
2. Hawlwadeenada garoomadu waa inay isku dubaridaan cadeymo iyo maabab (charts) tilmaamaya xadadka loo calaamadeeyey garoomada (aerodrome protection areas) ayna u gudbinayaan HDR si loogu ansixiyo. Hawlwadeenada garoomada (aerodrome operator) ayaa mas'uul ka ah ilaalinta xuduudaha garoomada. Xadgudub kasta oo lagu samayo xuduudaha garoomada waa in lagu wargeliyaa HDR, iyadoo isla markaasna maamulka garoonku qaadaayo talaabo degdeg ah si loo ilaaliyo bedqabka garoomada dalka iyo diyaaradaha isticmaala.

Qodobka 46^{aad}
Dhul La Wareegis

1. Marka hay'addu ay dhul la wareegayso si ay ugu gudato hawlaheeda,
 - a. Haddii dhulkaasi uusan ahayn hanti dadweyne, helitaanka dhulkaas waxa loo marayaa wada-xaajood iyo in lagala heshiyo milkiilaha dhulku u diiwaangashan yahay; ama
 - b. Haddii dhulku yahay mid dawladeed ama HDR la heshiin kari weydey milkiilaha faqrada (a), waxay Hay'addu arinta u gudbinaysaa Wasiirka mas'uulka ka ah arimaha dhulka si uu Hay'adda uga caawiyo helitaanka dhulkaas si waafaqsan shuruucda dhulka ee wadanka.
2. Haddii dhulka uu si khasab ah loogu soo wareejiyo Hay'adda, magdhowga milkiilaha dhulka la siinayo waxaa bixinaya Hay'adda siwaafaqsan sharciga.
3. Dhulalka Hay'adda loo soo wareejiyey waxaa loo isticmaali karaa danta guud oo keliya, waxana loo wareejin karaa laamaha dawladda oo keliya.

Qodobka 47^{aad}
Dhul Ama Qalab Xukunkiisa La Hoos Geeyey
Duulista Hawada

1. Si loo fududeeyo loona hubiyo amniga iyo badqabka diyaaradaha, garoomada iyo qalabka hawo gooshidda, HDR waxaa awood loo siiyey in ay :
 - a. Go'aan ka gaarto dhererka dhismayaasha ku dhaw garoomada ayna kusoo rogtu amar dumis ah wax kasta oo halis gelinaya habsami u socodka howlaha duulist hawada iyo garoomada.
 - b. Ka hortagto rakibaadda, ama taagidda xargaha korontada nooc kasta oo ay ahaadaanba oo khatar ama halisba gelin kara diyaaradaha.
 - c. Amarto in mulkilyaashu calaamadeeyaan (beacon lights) shay kasta oo dheer oo caqabad ku noqonaya ama halis ku ah diyaaradaha.
 - d. Si loo xaqiijiyo bedqabka diyaaradaha, dadka iyo hantida, HDR ayaa go'aaminaysa cabirka iyo dhererka dhismayaasha iyo siimanka ku dhow garoomada; Sidoo kale waxay HDR xukunkiisa la wareegaysaa dhulalka u dhow garoomada si waafaqsan xeer-nidaamiyayaasha Duulista Rayidka.
 - e. Magdhow ku dhisan caddaalad oo u dhigma qiimaha suuqa ayaa la siinayaa dadka hantidooda loola wareego danta guud.

Qodobka 48^{aad}
Fasax Heysasho La Isticmaalo
Ama Wax Laga Dhiso Dhulalka Lagu Fulinayo
Adeega Diyaaradaha

1. Dhismo, guryo dhaadheer, dhir, fiilooyin koronto ama isgaarsiineed, tiirar dhaadheer biyo-xireeno, biyaha kor loo tuuro oo dirjiinooyinka lagu qurxiyo, waxaa la dhisi karaa marka oggolaasha laga heysto HDR
2. Qeybta qoorsheynta dhulka ee HDR waxay dayaarinayaan dhulka HDR isticmaasho ayadoo la raacayo jadwalka ay go'aamisay HDR.

3. Ilaalinta Deegaanka iyo Xanibaadyada la Xiriira Guuxa Diyaaradaha
Si loo ilaaliyo deegaanka HDR waxay:
 - a. La tashanaysaa dowladaha iyo hay'adaha caalamiga ah, waxay dejinayasaa heerarka ugu hooseeya ee diyaaradaha iyo mashiinnada loo isticmaalo gaadiidka hawada ee hoosyimaado HDR ;
 - b. Hubinaysaa ilaalinta degaankasi looga hortago waxyeelo degaanku u geysto duulimaadyada; iyo
 - c. Samaynaysaa qorshooyin xaaladaha deg-deg ah oo loogu talagalay in lagu xakameeyo ama lagajawaabomusiibooyinka dabiiciga ah ama khataraha la xiriira gaadiidka hawada.
4. HDR waa in ay go'aamisaa xadka guuxa loo oggol yahay diyaarad, jooga ay ku duusho, xawaaraha, iyo awooda matoorka diyaaradda si waafaqsan Lifaaqa 16aad ee Heshiiska Chicago.
5. HDR waxay hubineysaa in shirkadaha ku shaqaysta diyaaradaha aysan dhaafin xadka ku xusan faqradda 2aad ee qodobkan. Shaqadda waa laga joojin karaa illaa iyo inta maamulka diyaaradu ka qaado tallaabooyin saxitaan ah. Duullimaadka waa la mamnuuci karaa, ciqaabna waa lagu soo rogi karaa haddii aan loo hogaan samin xadka guuxa ee diyaaradda sida ku qoran xeerar nidaamiyayaasha hoos yimaada qodobkan.

Qodobka 49^{aad}

Adeegyada Hawl Fududaynta Ee Duulista Hawl-fududayn, Hawlgelin iyo Xeer-nidaamiyaal

1. HDR waxay iyadoon dhaafin xadka lacagta ay kaydsatay ku:
 - a. Iibsanaysaa qalab iyo dhismayaal lagu horumarinayo marista hawada mar walba oo ay lagama maarmaan noqoto.
 - b. Dayactiraysaa, dhowraysaa dhismayaasha iyo qalabka loo isticmaalo marista hawada. Dayactirka waxaa ka mid ah inuu qalabku cabir sax siiyo diyaaradaha. Ilaalinta waxaa ka mid ah in la xifdiyo amaanka goobaha qalabku yaalo
 - c. adeega hawo maristasi waafaqsan lifaaqyada 11, 3, 10 iyo 15 ee heshiiskii Chicago.
2. Dhaqangelinta Xeer-nidaamiyayaasha ay HDR soo saarrayso waxaa ka mid noqon doona adeegyada soo socda ugu yaraan:
 - a. Maamulka iyo hagida diyaaradaha hawada Soomaaliya ku goosha
 - b. Qalabka isgaarsiinta diyaaradaha (Communication), qalabka gooshidda hawada (Navigation) iyo Qalabka lagu arko (surveillance) diyaaradaha hawada ku jira sida Raadaarada.
 - c. Adeega lagu faafiyo xogaha duulista
 - d. Adeega Saadaasha hawada ee loo isticmaalo duulista.
3. HDR waxay mas'uul ka tahay xeer-nidaaminta, shahaado siinta iyo kormeerka dhamaan adeegyada hawo gooshidda (air navigation services) iyo cida bixisa adeegaas.

4. Hadii HDR ama shirkad ku xiran ay bixiso adeega hawo gooshidda (air navigation services) waa la kala saaraa (principle of separation of functions) kormeerka (oversight) iyo adeeg bixinta (service provision) sida ku cad qodobada 4.2 iyo 4.14) ee sharcigan.

Qodobka 50^{aad}

Qalabka gooshidda hawada oo la qalqaliyo (interference)

1. Munaaradaha iftiinka badan iyo raadiyayaasha ku shaqaya hirarka (frequency) duulista rayidka laguma rakibi karo Soomaaliya iyadoon ogolaansho laga helin HDR.
2. HDR waxay ka raraysaa halka ay yaalaan qalabkasta oo iftiin ama hir (frequency) ku **qalqal gelin** kara garoomada diyaaradaha. HDR waxay kaloo xadidaysaa ama xiraysaa wershadaha, foornooyinka IWM, kuwaasoo qaac aragtida duuliyayaasha wax u dhima ku sii daaya agagaarka garoomada diyaaradaha.
3. Hay'adaha iyo shaqaalaha ka hawl gala gudaha iyo dibeda garoomada diyaaradaha waxaa ka reeban inay isticmaalaan raadiyayaal ku shaqaya hirarka (frequencies) garoomada diyaaraduhu isticmaalaan iyadoon ogolaansho laga helin HDR.
4. Cidii iska leh ama isticmaasha siiman koronto ama isgaarsiineed (electrical and telecommunication towers) kuwaasoo tashwiishin kara raadiyayaasha iyo qalabka maristahawada waxay u hogaansamayaan talaabooyinka HDR ku ciribtirayso tashwiishinta diyaaradaha.
5. HDR iyadoo la kaashnaysa Hay'addaha kale ee dawladda waxay ka joojin kartaa isticmaalka qalabka korontada iyo isgaarsiinta hadday lagama maarmaan noqoto.

Qodobka 51^{aad}

Hagida Diyaaradaha ee Hawada Soomaaliya

1. HDR waxay dejinaysaa qorshe, siyaasad, dikareectooyin, xcernidaamiyayaal ama habka loo gooshayo hawada Soomaaliya si loo sugo habsami u gooshida iy bedqabka diyaaradaha.
2. HDR iyadoo meelmarinaysa awoodaha sharcigani siiyey, gudanaysana waajibaadka saaran waxay mudnaanta ugu weyn siinaysaa difaaca danta qaranka iyo horumarinta ganacsiga gaadiidka cirka iyo xuquuqda muwaadiniinta Soomaaliyeed u leeyihiin inay dhexmaaxaan hawo bedqabta.

Qodobka 52^{aad}

Saadaasha Hawada

1. HDR dhexdeeda ama Hay'addaha kale ee xirfada u leh ayaa laga abuurayaa Lana joogteynayaa Adeegga Saadaasha Hawada ee loo isticmaalo duulista hawada.

2. HDR waxay Xeer-nidaamiyayaal u samaynaysaa Adeega Saadaasha Hawada ee duulista rayidka si waafaqsan xeerarka lifaaqa 3^{aad} ee Chicago convention iyo Ururka Saadaasha Adduunka (World Meteorological Organization - WMO).

CUTUBKA 5^{AAD}
SHURUUCDA MARITAANKA HAWADA
Qodobka 53^{aad}
Shuruucda Maritaanka Hawada

1. Iyadoo lawaafajinayo lifaaqa 2 (Annex 2) ee Heshiiskii Chicago Convention, HDR waxay dejinaysaa, ayna dhaqan gelinaysaa:
 - a. Shuruucda, Xeer-nidaamiyayaasha hagidda Dayaradaha, gooshidda hawada, isticmaalka hawada sare iyo ilaalinta rakaabka iyo hantida saran dayaaradaha.
 - b. Khadadka Duulista diyaaradaha ee Xuduudaha Xawada Soomaliya

Qodobka 54^{aad}
Shuruudaha guud ee laga rabo diyaaradaha

1. Dayaarad kuma duuli karto joog aan loo fasaxin oo ka hooseeya kan ay dejisay HDR, ilaa haddii ay dhacdo xaalad deg deg ah ama ogolaasho lagahaysato HDR.
2. Diyaarad kasta waxaa ka reeban in ay ku duusho joog hoose, hadii aanay kacayn, degayn, ku jirin xaalad deg deg ah ama ogolaasho kahaysan HDR iyadoon halis gelinayn naf iyo maal.
3. Dayaarad kasta waxaa ka reebanin ay u dhawaato diyaarad kale iyadoo duulimaad ku jirta si aanay khatar ama halis shil u gelin bad-qabkeeda.
4. Duuliye kasta waxa ka reeban inuu u wado diyaarad si masuuliyad darro ah taas oo halis galin karta nolasha dadka iyo hantida.
5. Diyaaradaha sameeya qalaamo rogadka iyo kuwa daadiya waraaqaha xayeysiiska waxa ka reebaninay duulimaadyo ku sameeyaan Hawada Soomaaliya haddii aanay ogolasho ka haysan HDR.
6. Diyaarad kasta waxa ka reeban in ay hawada wax ka soo tuurto ama dhulka wax ku soo buufiso, haddii aanay dhicin xaalad deg deg ah ama ogolaasho laga helin HDR.
7. Waxa ka reeban dadka dallaayadaha (Parachutes) kagasoo booda diyaaradaha duulaya, ayagoon ogolaasho hore uga haysan HDR ama aanay jirin xaalad deg deg ah.
8. Qof kasta oo isticmaalay maan-dooriye ama wax kastoo wiiqi karo awooda gudashada waajibaadkiisa waxa ka reebanin uu duuliyiyo diyaarad ama uu kamid noqdo shaqaalaha ka adeega diyaarada gudeheeda. (Crew members).
9. Diyaaradaha aan cidna wadin (Drone) ama kuwa remote-ka lagu hago (RC airplanes) kuma duuli karaan xuduudaha Hawada Soomaaliya haddaanay fasax ka haysan HDR.
10. Diyaarad majiidi karto dayaarad kale haddii aanay fasax ka haysan HDR Diyaaradaha guuxooda aad u sareeyo waa ka mamnuuc in ay dulmaraa.

deegaanka Soomaaliya iyo in ay kusoo digaan garoomadda ku yaal Soomaaliya ayaga oon fasax khaas ah ka haysan HDR. Fasaxani waxaa lagu cayimayaa Joog iyo xawaaraha uu ku duulayo duuliyaha

Qodobka 55^{aad}

Aagga laga xadiday diyaaraha, kuwa laga mamnuucay iyo kuwa khatarta ku ah

1. HDR waxay ka mamnuucaysaa ama xadidaysaa dayaaradaha dul maro:
 - a. Aagag ka mid ah deegaanada soomaaliyeed sababo amni darteed ama ilaalinta danta guud.
 - b. Sida lagu qeexay qodobada 1 iyo 2 ee go'aanadii heshiiska Chicago ama qeyb kasta ka mid ah xaaladaha gaarka ah ee sababaha la xiriira danaha dadweynaha.
2. HDR waxay awood u leedahay in ay sameyso daabacaada aagagga khatarta ah iyo in ay qeexo hababka la raacayo marka la dulmarayo.

Qodobka 56^{aad}

Walxaha Khatarta iyo Hubka

1. Diyaarad, lama saari karo walxaha khatarta ah, ilaa laga helo oggolaasho HDR ayadoo la raacayo Xeerarka, Nidaamka iyo Shuruucda ay dajisay HDR, siwaafaqsan Lifaafa 17 ee ICAO (Annex 17) kaasoo qeexaya sida ugu bed-qabsan (safe transport) ee xamuul noocan ah lagu qaadi karo. Waxyaabaha khatarta ah waxaa kamid ah:
 - a. Walxaha qarxa
 - b. Hubka iyo rasaasta
 - c. Nukliyeerka iyo shucaaca
 - d. Gaasaska iyo walxaha kale ee sunta ah
 - e. Jeermiska
 - f. Wax kasta oo kale oo ay go'aamiso hay'addaha ku shaqada leh.
2. Haddii laga dhex helo walxaha halista ah xamuul ama boorsooyin lagu qaadayo diyaarad ganacsi ee caalimiga ah, waxaa masuuliyadda qaadaya qofka aqbalay in diyaarada lagu raro, ha ahaato dayaarad soo degtay ama ka tagaysa dalka Soomaaliya in xamuulkaa loogu qaado diyaarada si waafaqsan qodobbada Lifaafa 17 ee ICAO (Annex 17) ee heshiiskii Chicago iyo in la raaco tilmaamaha-ICAO ee la xiriira sidii si nabad ah loogu qaadi lahaa alaabtaa khatarta ah, lana raacayo shuruudaha dheeriga ah la xiriira arintan ee ay soo saartay HDR.
3. Waxaa reeban in uu qof la fuulo diyaarad hub ama walxaha ololka (holaca) sahla ama wax kasto oo loo isticmaali karo in wax lagu burburiyo, argagax galin ama lagu khatar galiyo amaanka iyo nabad-gelyada rakaabka iyo hantida inta lagu jiro duulimaadka. Haddii fasax looga haysto DHR, waxaalaguwareejinayaa hubkiisa shaqaalaha dayaaradda inta duulimaadka lagu jiro waxaana dib loo wareejinayaa milkilihii marka ay degayo diyaaradda.

4. Waxaa kaliya dayaaradda hub la fuuli kara ciidamadda police-ka iyo ciidamadda nabadsugidda kadib marka uu ogalaado Captain-ka dayaaradda wada.

Qodobka 57^{aad}

Masuuliyadda Duuliyayaasha Diyaarada

1. Captain-ka dayaaradda wuxuu mas'uul ka yahay:
 - a. In uu u wado dayaaradda sida waafaqsan shuruucda hawadda.
 - b. Inuu raaco nidaamka lagu maamulo **gegida** iyo sharciyada gaadiidka hawada.
 - c. Inuu raaco dhammaan oggolaanshaha iyo awaamiirta uu bixiyo hagaha dayaaradaha.
 - d. In uu hubiyo in diyaaraddu wadato shidaal ku filan duulimaadkeeda.
 - e. In uu xaqiijiyo duulimaadka in uu yahay mid nabdoon sida waafaqsan shuruucda iyo nidaamyada duulimaadka
 - f. In la hubiyo hannaanka badqabka dayaaradda ka hor intii ayan kicin.

Qodobka 58^{aad}

Qofka Mas'uulka ka ah Diyaaradda Dhexdeeda

1. Captain-ka dayaaradda wada ayaa masuul ka ah hawlgalka, amniga iyo bed-qabka diyaaradda inta duulimaadka lagu jiro, awood asaga ayaa u leh in uu qaado tilaabo ku haboon si loo ilaaliyo nidaamka dayaaradda dhexdeda.
2. Qofkasta oo aan ogolaansho haysan waxa ka reeban faragelin hor istaagi karta hawlgudashada shaqaalaha dayaarada. Qof kasta waxa ka reeban inuu wax ka bedelo qayb ka mid ah ama qalabka dayaaradda ama uu ku kaco fal wax yeeli kara bedqabka diyaaradda ama rakaabka.

Qodobka 59^{aad}

Isticmaalka Garoomada iyo Raacida Qorshaha Duulimaadka

1. Diyaarad kuma degi karto garoon aan aheyn kii ay ku qoratay qorshaha duulimaadka (flight plan) marka laga reebo xaalad deg-deg ah iyadoo la raacayo amaradda Hagaha Diyaaradda (ATC) ama oggalaashaha HDR.
2. Diyaarad kasta oo imanaysa ama ka baxaysa xuduudaha Soomaaliya waxay degeysaa ama ka kacaysaa garoon caalami ah, marka laga reebo inay haysato oggolaansho ay kaga gudubto hawada dalka iyadoon degin. Diyaaradaha qayb ka mid ah waxaa laga qaadi karaa xayiraadan iyadoo lafiirinayo qaabka hawlgalkeeda ama tixgelin kale. Oggolaanshahaasi wuxuu qeexii doona garoonka ay diyaaraddu degeyso, kay ka baxayso iyo Khadka ay raacayso.
3. Haddii diyaarad caalami ah ka kaceyso, soo dagayso ama dul mareyso wadanka Soomaaliya oo ay ku degto garoon aan aheyn garoon caalami, captain-ka diyaaradda waa in uu si deg deg ah u ogeysiyo maamulka meesha ka jira una

- gudbiyo macluumaadka dayaaradda. Duuliyaha ma dajin karo rakaabka iyo xamuulka ilaa uu ka heysto fasax HDR.
4. Haddii diyaarad ay imanayso, ka baxayso ama ay kormareyso hawada xuduudaha Soomaaliya oo ay ku qasbanaato inay kusoo degto meel ka baxsan Garoomada caalamiga ah, duuliyaha waxaa waajib ku ah inuu sida ugu dhaqsaha badan u soo wargeliyo maamulka dowladda ee goobtaas, waana inuu la wadaagaa macluumaadka duulimaadka iyo diyaaradda ama wax kasta oo kale oo dukumenti ah oo laga dalbado. Haddii arintan oo kale dhacdo, dejinta xamuulka ama rakaabka diyaaradda waa ka reebantahay in lagu dejiyo aaga degitaanka diyaaradaha kahor inta aanay helin ogolaasho ay bixisay Hay'adaha ay khusayso iyadoo la raacayo shuruucda u degsan duulimaadka rayidka ah.
 5. Duuliyaha koowaad waxaa waajib ku ah inuu raaco barnaamijka duulimaadka ee ogolaashaha haysta iyo dhamaan amarada kasoo baxay hagaha diyaaradaha (ATC). Waxaa sidoo kale waajib ku ah inaanu ka leexan khadka hawada ee loo ogolaaday marka laga reebo xaaladaha deg-dega ah ee horseeda inuu qaato talaabo deg-deg ah. Haddii xaaladahani dhacaan duuliyaha koowaad waa inuu soo wargeliyaa hagaha diyaaradaha ee ku shaqada leh si deg-deg ah, waana inuu helaa ogolaasho cusub haddii loo baahdo.

Qodobka 60^{aad}
U Hoggaansanaanta Sharciyada Dalka

1. Rakaabka, hawl-wadeenada diyaaradaha (crew members), shirkadaha dhoofiya xamuulka iyo wakiiladooda waa in ay u hogaansamaan shuruucda, xeerarka iyo xeer-nidaamiyayaasha lagu dhaqo soo galida, joogitaanka iyo ka bixida xuduudaha dalka Soomaaliya. Sharuucdaas iyo xeer-nidaamiyayaashaas waxaa waajib ah inay iska kaashadaan HDR iyo Hay'addaha kale ee ku shaqada leh sida Hay'adda Socdaalka, Caafimaadka, Maaliyadda ama kuwa kale ee muhiimka ah si waafaqsan lifaaqa sagaalaad ee heshiiska Chicago (ICAO Annex 9).

CUTUBKA 6^{AAD}
U-QALANKA DUULISTA EE DIYAARADAH
(AIRWORTHINESS)
Qodobka 61^{aad}
Shahaadada U-Qalanka Diyaaradaha
(Certificate of Airworthiness)

1. Diyaarad Kama shaqo geli karto wadanka Soomaaliya iyada oon haysan shahaado cadeynaysa inay duuli karto diyaaradu farsamo ahaan ruqsadaas oo uu bixiyey ama ansixiyey wadanka ay diyaaradu ka diiwaan gashantahay ama HDR Soomaaliya si waafaqsan lifaaqa 8aad ee heshiiska Chicago (ICAO Annex 8).
2. Qofka adeegsanaaya diyaarad ka diiwaangashan Soomaaliya waa in uu cusboonaysiiyaa shahaadada u-qalanka diyaarada si waafaqsan xeerarka HDR Soomaaliya,

3. Hay'adda Duulista Rayidka oo kaashanyasa Hay'addaha kale ee Caalamka, waxay soo saaraysaa shuruuc iyo xeernidaamiyaal la xiriira dayactirka qalabka diyaaradaha iyo isticmaalkiisa si loo sugo bedqabka diyaaradaha iyo rakaabka.

Qodobka 62^{aad}

Kala Noqoshada ama Hakad Gelinta Shahaadada U-qalanka Diyaarada

1. Hay'adda Duulista Rayidka Soomaaliyed waxay:
 - a. Kala noqon kartaa ama hakad gelin kartaa Shahaadada U-Qalanka Duulista diyaarad ka diiwaan gashan Soomaaliya, haddii la ogaado in aanay diyaaradu farsamo ahaan u qalmin inay duulimaad samayso.
 - b. ka joojin kartaa diyaarad uu ku socdo baaritaan cilad farsamo ilaa laa hubiyo bedqabkeeda. Arintaas waxaan ku jirin, ogolaansho la siiyey diyaarad inay duusho rakaab la'aan iyadoo la raacayo xeernidaamiyayaal la dejiyey.

Qodobka 63^{aad}

Shirkad Dayactir (Authorized Maintenance Organization)

1. Cidii ku shaqaysata diyaarad ka diiwaangashan Soomaaliya waa inay ku dayactirto diyaarada motooradeeda, raadiyeyaasheeda iyo qaybaha kale ee diyaarada Shirkad Dayactir oo HDR Soomaaliya siisay ogolaansho (Approved Maintenance Organization).
2. Hay'adda Duulistu waa aqbali kartaa shirkad dayactir oo wadani ah ama mid ajnabi ah inay dayactir u sameyso diyaarad ka diiwaan gashan Soomaaliya. HDR waxay hubinaysaa in dayactir dhamaystiran loo samayeynkaro diyaaradaha, kharashka ku baxa hubintaas waxaa bixinaya shirkada la hubinayo.
3. HDR waxay hakin kartaa ama la noqon kartaa shahaadada shirkad samaysa dayactirta diyaaradaha hadii shirkadaas lagu helo awood yari farsamo ama ay hor istaagto kormeerayaasha HDR inay baaraan xarumaha dayactirka ee shirkadaas.

Qodobka 64^{aad}

Dayactirka Diyaarada Iyo Diiwaanka Socdaalka (Log Book)

1. Duuliyaha kowaad ee diyaarad kasta oo ka diiwaangashan Soomaaliya taas oo samaynaysa duulimaad waa inuu ku qoraa diiwaanka socdaalka waxyaabaha soo socda.
 - a. Waqtiga duulimaadku bilowday iyo saacada uu dhamaaday.
 - b. Ciladaha farsamo ee diyaarada iyo qalabka saaran lagu arkay mudaday duulimaadka ku jirtay.
 - c. Saxiixa duuliyaha iyo taarikhda uu xogta qoray

2. Shirkada ku shaqaysata diyaaradaha ayaa masuulka ah kaydinta xogta farsamo ee diyaaradda, waana in nuqul ka mid ah xogtan lagu hayaa meel ka baxsan diyaarada.
3. Xogta dayactirka matoorada diyaaradda, marawaxadaha iyo macluumaad walba oo farsamo taas oo HDR u baahan tahay waa in lagu qoraa diiwaanka farsamo ee diyaaradaha mudo 7 cisho gudahood ah laga bilaabo maalinta dayactirka la dhamaystiray.
4. Shirkad kasta oo ku shaqaysata diyaarad waa inay kaydisaa xogta dayactirka farsamo ee diyaarada ugu yaraan labo sano ka dib marka diyaarada shaqada laga fariisiyo.
5. Diyaarad walba oo ku duulyasa hawada Soomaalia waa inay sidataa dukumentiyada lagu taxay qodobka 29^{aad} ee hehiiska Chicago iyo tirsiga 8.1 ee sharcigan.

Qodobka 65^{aad}

Shaqo ka Fariisinta Diyaarad Khatar Ah

1. HDR Waxay fariisin kartaa diyaarad kasta oo khatarteedu muuqato kadib marka la siiyo cida iska leh diyaarada fursad ay ku cilad bixiyaan. Hadii diyaarada laga leeyahay wadan shisheeye waxay HDR si dhaqso ah u wargelinaysaa hay'addaha bedqabka ee wadankaas.

Qodobka 66^{aad}

Qalabka Diyaaradaha

1. Diyaaradi ma shaqayn karto hadaanay ku qalabaysnayn dhamaan agabkii looga baahnaa gooshidda hawada iyo isbedbedelka cimilida sida ku cad shahaadad duulis u-qalanka iyo lifaaqyada heshiiska Chicago (Chicago convention).
2. Hay'addu waxay faraysaa diyaaradaha ka diiwaan gashan wadanka in lagu rakibo qalab dheeri ah, si loo sugo bedqabka diyaaradaha, duuliyayaasha iyo rakaabka, loona fududeeyo hawlaha baadigoobka iyo badbaadada.
3. Hadaanay ku qornayn shahaadada duulis u-qalanka, qalab dheeri ah laguma rakibi karo diyaarad ka diiwaan gashan Soomaaliya iyadoon ogolaansho laga helin HDR.
4. Qalab ku qoran shahadadda duulis-karka lagama furi karo diyaarada iyadoon ogolaansho laga helin HDR.

Qodobka 67^{aad}

Tirada Qalabka Ugu Yar Ee Diyaaradu Ku Shaqayn Karto

1. Shirkadaha diyaaradaha waxay soo gudbinayaan "tirada ugu yare ee qalab ah" ee diyaarad walba oo ay isticmaalaan ay ku shaqayn karto iyagoo la kaashanaya wershadii samaysay diyaarad kasta. Hadii uu jiro qalab ciladaysan ama isticmaalkiisa la xadiday, waa in ogolaansho laga helaa HDR sidaasna diyaarada lagu hawl geliyaa.

Qodobka 68^{aad}
Koormeerada U Qalanka

1. Koormeerayaasha HDR waxay xaq u leeyihiin inay tijaabiyaan ama cilad baaris kusmayaan, qalabka diyaaradu ku shaqyso sida matoorada, raadiyayaasha IWM, iyadoo hubinaya duulis u-qalanka diyaarada.
2. Koormeerayaasha HDR waxay awood u leeyihiin inay galaan meel kasta oo diyaaradda ka mid ah waqti walba iyadoo hubinayaa duulis u-qalanka diyaarada, kharashka ku baxa hawshan waxaa qaba shirkada loo shaqaynayo.
3. HDR waxa ay xaq u leedahay in ay fariimo la xiriira duulis u-qalanka u dirto shirkadaha diyaaradaha.
4. HDR waxay xaq u leedahay inay hakad geliso shahaadada duulis-karka hadii lagu xadgubo qodobada xeerkan.

CUTUBKA 7^{AAD}
DUKUMENTIYADDA IYO
DIIWAANADA DIYAARADAHA
Qodobka 69^{aad}
Dokumentiyada laga rabo
in ay Diyaaraddu sidato

1. Diyaarad kasta oo ka diiwaan gashan Soomaaliya ma duuli karto hadii aanay wadan dokumentiyada hoos ku qoran.
 - a. Shahaadada diiwaangelinta diyaarada (certificate of registration).
 - b. Shahaadada duulis u-qalanka lagu cadeeyey in aanay cilad qabin duulina karto (Airworthiness certificate),
 - c. Leysamada duuliyayaasha iyo engineerada diyaarada
 - d. Diiwaanka duulimaadyada ay diyaaradu samaysay iyo aqbalaada guud ee la siiyey duulimaadka.
 - e. Shatiga raadiyayaasha saaran diyaarada.
 - f. Buugaga hawlgalka iyo dokumentiyada dayactirka iyo dokumentigii kale ee HDR u baahato.
 - g. Liiska rakaabka, xamuulka, boostada iyo soo gudbinta faahfaahin la xirriirta wixii kale ee diyaaradu waddo.
 - h. Nuqulada caymiska oo rasmi ah.
2. Duulimaadka Caalamiga ah diyaaradaha wadanka gudhiisa isaga goosha waxa laga rabaa arimaha lagu xusay faqrada (1) ee qodobkan,
3. HDR waxa ay ka khafiifin kartaa qayb ka mid ah shuruudaha diyaarad loo duuliyey tijaabo ama tababar duuliye.

Qodobka 70^{aad}
Tusid Dukumiinti

1. Duuliyaha Kowaad iyo shirkada uu u shaqayo waxay u soo gudbinayaan HDR markay codsato dhamaan dukumentiyada iyo xogaha xeerkan ku qeexan ama xeer-nidaamiyayaasha (regulations) kale ee HDR.
2. Hadii HDR la laabato ogolaansho, shahaado, ama shati ay bixisay, milkiiluhu waa inuu dib ugu soo celiyaa dukumentiga haday HDR codsato.

Qodobka 71^{aad}
Sugida Dukumiintiyada

1. Milkiilayaasha ama shirkadaha diyaaraddaha waxaa ku waajib ah in ay kaydiyaan xogaha diyaaradda iyo dukumentiyada hawl-wadeenda diyaaraddaha. Xogtaas waa la haynayaa xataa hadii la joojiyo isticmaalka diyaaradaas iyadoo la tixgelinayo arrimaha soo socda.
 - a. Hadii labo shirkadood diyaarad ka diiwaan gashan Soomaaliya la kala wareegaan iyadoo ku sugan wadanka gudhiisa, waxaa shirkadii horay u haysatay diyaaradda laga doonayaa in ay ku wareejiso shirkada dambe dhamaan dukumentiyada ay ku jiraan kuwa dayactirka IWM.
 - b. Hadii matoor ama marawaxad helikobtar IWM, loo kala furo labo diyaaradood oo Soomaaliya ka diiwaan gashan waxa laga doonayaa shirkada leh diyaarada qalabka laga furay in ay ku wareejiso cidda iska leh diyaarada dambe dhamaan xogaha iyo dukumentiyada qalabka loo wareejiyey.
 - c. Haddi xubin ka tirsan hawl-wadeenada diyaarad ka diiwaangashan Soomaaliya loo wareejiyo shirkad kale si uu ula shaqeeyo, shirkada hore waa inay gacanta u gelisaa tan dambe xogta qofka la soo wareejiyey. Shirkada cusub waa inay dhawrtaa xogta dukumentiyada loo soo wareejiyey.

Qodobka 72^{aad}
Dukumiinti Loo Icticmaalo Si Sharci Daro Ah

1. Waxa reeban falalka soo socda:
 - a. Icticmaalka shahaado, shati, ogolaansho ama dukumentii kale oo HDR dib ula noqotay, hakisay ama wax ka bedeshay.
 - b. U gudbinta shahaado, shati, ogolaansho ama dukumentii kale oo ay bixisay HDR in uu isticmaalo qof aan ahayn kii la siiyey.
 - c. Isu ekaysiin qof kale iyadoo ujeedadu tahay in la cusboonaysiiyo ama wax laga bedelo shahaado, shati, ogolaansho ama dukumentii kale, si uu u isticmaalo shakhsi aan ahayn kii la siiyey.
 - d. Burburin, tirtiris ama wax ka bedel dukumentii iyo xog hoos imanaysa xeerkan ama in lagu kordhiyo xog khaldan.
 - e. Tirtiris xogta ku qoran liiska xamuulka ama in lagu qoro been abuur lagu talagalay ama khalad u dhacay.

CUTUBKA 8^{AAD}
SHATIYO AMA RUQSADO
Qodobka 73^{aad}
Ruqsadda Hawlwadeenada Duulista
Iyo Qiimeyntooda

1. Qofkasta oo ka mid ah hawlwadeenada duulimaadyadda iyo duuliye kasta waa in uu haystaa SHATI iyo qiimeyn (rating) ay siisay ama u ansixisay HDR si waafaqsan xeerkan iyo sharciyada kale ee ku haboon. HDR waxay ku xadidi doontaa xeerarkeeda shuruudaha lagu bixiyo, ansixiyo iyo kuwa lagu ogolaado shati, shahaado ama qiimeyn (rating) xirfadeed si waafaqsan lifaaqa koowaad ee heshiiska Chicago (in conformity with Annex 1 to the Chicago Convention.)
2. Shaqaalaha aan duulin laakiin bixiya adeegyada hawo marista sida kuwa haga diyaaradaha iyo hawlaha la xiriira waxay HDR ku waajabinaysaa inay haystaan shatiyo, shahaadooyin iyo qiimeyn-xirfadeed (rating) si waafaqsan xeerarka HDR.

Qodobka 74^{aad}
Aqoonsiga Shati Iyo Qiimeyn-Xirfadeed
(Rating) Wadan Kale Laga Bixiyey

1. Shatiyadaiyo qiimeyn-xirfadeedka (ratings) duuliyayaasha ama shaqaalaha kale, kuwasoo waddan kale laga bixiyey ama laga aqoonsaday, HDR way ansixin kartaa shatiyadaas hadday u dhigmaan ama ka sarayaan heerarka ku xusan lifaaqa kowaad ee Chicago convention.

Qodobka 75^{aad}
Hakad Gelin iyo La Noqosho Shati

1. Hadii milkiilaha shati u hogaansami waayo xeerkan iyo shuruudaha kale ee la jaalka ah, HDR waxay ku wargelin doontaa milkiilaha shatiga qiima dhaca ku yimid iyadoo u qabanaysa mudo uu ku soo kabto. HDR waxay hakad-gelinaysaa ama shatiga kala noqonaysaa milkiilaha waqtiga loo mudeeyey ku soo kaban waaya. Shati kasta oo la hakiyey ama lala noqday HDR ayaa si degdeg ah loogu soo celinayaa.
2. Wuxuu xeerku qabaa, in HDR si degdeg ah hakad u geliso ama dib ula noqoto shati markay dhacdo xaalad degdeg ah oo saamaynaysa bedqabka (safety) guud iyo arimo gaar ah.
3. Hadii loo baahdo in rafcaan laga qaato go'aanada HDR, waxa la raacayaa xeerkan iyo xeerarka kale ee dalka u degsan.

Qodobka 76^{aad}
Machadyada Tababarka Duulista Hawada

1. HDR waxay samaynaysaa xeer-nidaamiyayaal lagu dhaqo Machadyada tababara shaqaalaha Duulista Rayiidka, waxayna ansixin doontaa keliya Machadyada buuxiya shuruudaha loo dejiyey.
2. Waxa ka reeban naadiyada daneynaya duulista, dugsiyada tababara duuliyayaasha, shirkadaha ama shakhsiyaad gaar ah inay bixiyaan tababar duulimaad IWM, hadaanay ogolaansho ka haysan HDR. HDR waxay ogolaansho tababar lagu bixiyo siin doontaa cidii buuxisa shuruudaha u degsan.

CUTUBKA 9^{AAD}
GANACSIGA GAADIIDKA CIRKA
Qodobka 77^{aad}
Xeer-Nidaamiyayaasha Lagu Maamulo
Ganacsiga Gaadiidka Cirka

1. HDR waxay dejineysaa oo kormeeri doontaa siyaasad lagu horumariyo ganacsiga gaadiidka cirka, iyadoo eegaysa koboca dhaqaalaha wadanka waqtiga la joogo iyo kan soo socda.
2. HDR iyadoo kaashanaysa Wasaaradda Arrimaha Dibeda waxay kala xaajoonaysaa wadamada kale heshiisyada isdhaafsigu duulimaadyada diyaaradaha iyo heshiis walba oo calami ah lana xiriira gaadiidka cirka.
3. HDR waxay kormeereysaa kana qayb geleysaa wada-hadalada u dhexeeya shirkadaha wadaniga ah iyo kuwa ajnabiga ah, si ay u gaaraan heshiis maalgashi oo wadajir ah iyo ganacsi walba oo la xiriira gaadiidka cirka si waafaqsan shuruudaha wax isku darsiga ee shirkadahaas.
4. HDR waxay kor-meereysaa dhaqdhaqaaqa shirkadaha dalka ee ku ganacsada gaadiidka cirka, iyadoo siinaysa ogolaansho ay ku hawl galaan, waxaanay HDR aqbashaa ama wax ka bedeshaa magaalooyinka diyaaraduhu u safraan (air routes) iyo tirada duulimaadyada (flight frequency).
5. HDR waxay si dhow ula socotaa dhaqdhaqaaqa shirkadaha ajnabiga ah ee ku ganacsada gaadiidka cirka iyo siday u fuliyeen xuquuqada/waajibada ku cad heshiiskii laba geesoodka ahaa ee lala galay wadamadooda.
6. HDR waxay hakad gelisnayaa ama xadidaysaa dhaqdhaqaaqa shirkadaha wadaniga ah ama kuwa shisheeye ee ku ganacsada gaadiidka cirka haday shirkadahaasi ku xadgudbaan shuruudihii lagu siiyey shatiga ama heshiiskii laba geesoodka ahaa ee Soomaliya la gashay wadamadooda ama qodobada sharcigan.
7. HDR waxay ogolaansho siinaysaa shirkadaha dalka ama kuwa ajnabiga ah inay samayaan duulimaadyo aan jadwalka ku jirin iyadoo la tix-gelinayo xaalado gaar ah.
8. HDR waxay hubineysaa in tartanka shirkadaha sida joogtada ah u duula iyo kuwa aan jadwalka ku jirin ee qiimaha tigidhada iyo kirooyinka diyaaradaha uu noqdo mid ku dhaca si cadaalad ah (fair competition).

9. HDR waxay bixinaysaa ogolaansho ay diyaaradaha shisheeya xafiisyo kaga furtaan wadanka ama ku wakiishaan shirkado wadani ah, halka shirkadaha shisheeye si la mid ah wakiil uga noqdaan wadankooda (principal of reciprocity).
10. HDR waxay ogolaansho siinaysaa shirkadaha wadaniga ah ama kuwa shisheeye ku noqdaan wakiilo ganacsi iyo xamuul wadanka gudihisa iyadoo dejinaysa xeer-nidaamiyayaal lagu maamulo dhaqdhaqaaqooda.
11. HDR Waxaa ku waajibiya in ay dejiso, tafatirto hirgelisana siyasadda iyo stratejiyadda lagu hormarinayo dulimadyadda rayidka ah ee wadaniga ah.
12. HDR waxay wada shaqayn dhow la yeelanaysa shirkaddaha dulimadyadda ee wadaniga ah si kor loogu qaadi laha loona kobcin lahaa adeega dayaradaha, dulimadyadda iyo **warshadaha** guud ahaan.
13. HDR waxay ilaalinaysa xuquuqda shirkaddaha wadaniga ah iyadda oo si buxdda ugu dhowraysa xuquuqda dulimadyadda dalka gudihisa dibidiisa iyo xuquuqda 5 aad iyo 6 aad ee dulimadyadda.
14. HDR waxay si dhow ula socodsiineysaa ulana wadaageysaa macluumaadka soo kordha ee duulista rayidka, kuna casuumeysaa shirarka looga hadlaayo duulimaadyada rayidka dalka iyo dibadiisa.
15. HDR waa inay ilaalisaa fasaxa ay siineyso diyaaradaha Ajnabiga oo toos u imaanaya dalka, iyadoo ilaalineysa xuquuqda diyaaradaha wadaniga, waana inay xadaysaa maalmaha duulimaadka ku imaaneyso, waana inaan loo ogolaanin dalka intiisa kale, ayadoo loo daneynayo diyaaradaha Wadaniga ah, sidka ku cad xeeraraka caalamiga ah.

Qodobka 78^{aad}

Bixinta iyo Hakad-Gelinta Shahaadada Hawlgalka (Operational Certificate) iyo Shaqooyinka Lagu Ogolaaday Shahaadada.

1. Shirkadaha diyaaradaha waxaa ka reeban hawlgelinta diyaarad ilaa ay ka helayaan ruqsad ay ku cadahay nooca shaqo ee HDR u ogolaatay. Shirkadaha diyaaradaha waa inay geeyaan nuqul ka mid ah shahaadadooda xarun walba oo ay ka hawl galaan
2. Shirkadaha diyaaradaha waxay bedelayaan nooca shaqo ee ay qabtaan (specifications), ka dib markay ogolaanshaha ka helaan HDR.
3. HDR waxay awood u leedahay inay joojiso ama xadido dhaqdhaqaaqa ganacsi ee shirkad diyaaradeed oo wadani ama ajnabi ah, haday ku xadgudubto shuruudihii ruqsada lagu siiyey, heshiiskii u dhexayey Soomaaliya iyo dalka diyaarada laga leeyahay ama qodobada xeerkan.
4. Tirakoobka (Statistics) Gaadiidka Cirka
 - a) Shirkadaha dalka laga leeyahay iyo kuwa ajnabiga ah ee ka dhex shaqaya ama kor mara Soomaaliya waa inay HDR u soo gudbiyaan dhammaan

- macluumaadka ay codsato kuwaasoo ay ku jiraan jadwalka duulimaadyada, tirakoobka hawlgalada iyo tirakoobka guud ee duulista,
- b) HDR waxay la wadaagaysaa xogta tirakoobyada Hay'adda ICAO markii loo baahdo.

Qodobka 79^{aad}
Aasaaska Shirkado Diyaaradeed
(Shuruudaha Maaliyadeed Iyo Kuwa Ganacsi)

1. HDR oo xiganaysa sharciga shirkadaha (company law), lana kaashanaysa Wasaaradaha khuseeya dhaqaalaha qaranka waxay soo saaraysaa oo faafinaysaa shuruudaha iyo nidaamka looga baahan yahay aasaasida shirkad diyaaradeed oo doonaysa inay Soomaaliya ka ganacsato. Shatiga Hawlgalka Hawada (AOC) waxaa la bixin karaa marka shirkadda la sameeyo.

CUTUBKA 10^{AAD}
KHIDMADAHA
Qodobka 80^{aad}
Khidmada Laga Qaado Gaadiidka Cirka

1. HDR waxay jaangoynesaa khidmada diiwaangelinta diyaaradaha, bixinta, oggolaanshaha, cusboonaysiinta, beddelidda shatiyada, shahaadooyinka, oggolaanshaha, iyo kharashka laga qaado shirkadaha isticmaala adeegyada HDR.
2. HDR khidmada kuma kala takoori karto macaamiisha kala duwan ee isticmaala garoomadda iyo hawadda sida uu dhigayo nidaamka caalamiga ee ICAO.

Qodobka 81^{aad}
Khidmad ka dhaafid

1. Diyaaradahan soo socda waa laga dhaafayaa khidmada kor lagu xusay.
 - a. Diyaaradaha ay leeyihiin laamaha kala duwan ee Dawlada Soomaaliya ee aan samaynayn duulimaad ganacsi.
 - b. Diyaaradaha ku safraya tixgelin diblomaasiyadeed iyo
 - c. Diyaaradaha ka qayb qaadanaya baadi goobka iyo samato bixinta (Search and Rescue Operations)

CUTUBKA 11^{AAD}
HAWLAHA BAADI-GOOBKA
IYO SAMATA-BIXINTA
Qodobka 82^{aad}
Isku dubaridka iyo xeer-nidaamiyayaasha

1. HDR ayaa mas'uul ka ah taakulaynta diyaaradaha iyo rakaabka marka ay diyaarad lunto, burburto ama ay la soo gudboonaato xaalad deg-deg ah ama ku dhacdo dhibaatooyin khatar gelinaya bed-qabkeeda.

- b. Haddii qofka dacwoonaya uu yahay muwaadin Soomaaliyeed
- c. Haddii diyaarada shilka gashay la ga helo waddanka soomaaliya gudahiisa

CUTUBKA 12^{AAD}
BAARITAANKA SHILALKA DIYAARADAHA
Qodobka 87^{aad}
Shilalka Diyaaradaha Rayidka ah

1. Wasaarada Gadiidka Cirka iyo Dhulka waxaa waajib ku ah:
 - a. In ay dejiyo shuruuc iyo xeer-nidaamiyayaal lagu dhaqo wargelinta iyo warbixinta shilalka diyaaradaha rayidka ah;
 - b. In ay baarto shilalka, kana warbixiso xaqiiqda, xaaladaha iyo duruufaha la xiriira shil kasta iyo sababta keentay;
 - c. In ay qaado tallaabooyin looga hortegayo shilalka diyaaradaha.
 - d. Waa inay warbixin sugan ka siiso dadweynaha xaalada shilka iyadoo la ilaalinayo danta guud; iyo,
 - e. In ay ka gun gaarto waxa ugu wanaagsan ee lagu soo afjari karo ama xadaynayo dib u soo noqoshada shilalka ayadoo samaynaysa cilmibaaris iyo baaritaano ku saabsan arrimaha bed-qabka gooshida hawada iyo ka hortagga shilalka
2. Sarkaakiisha ama shaqalaha u xilsaaran shilalka waxay yeelanayaan awood la mid ah tan maareeyaha HDR xagga xog ururinta ama baaritaanada;
 - a. Sharcigani wuxuu Wasaarada u ogolyahay inuu diyaarad kasta oo shil ku lug yeelata, ku sameeyo baaritaan iyo tijaabo lagama maarmaan ah, xaga matoorada diyaaradda, marawaaxdaha iyo qalabka kasta oo diyaaradu ku shaqayso ama hantida saaran diyaaradda ku lugta leh shilka dhacay.
 - b. Wasaarada waxaa sharcigani u oggol yahay in ay baarto haraaga meydka qof kasta oo rakaabka kamid ah si loo ogaado heybta qofka iyo arrimo muhiim ah la xiriira baaritaanka shilka diyaarada.

Qodobka 88^{aad}
Baabi'inta Caddeymaha Shilka

1. Diyaarad kasta oo rayid ah, matoorada diyaaradda, marwaxadaha, qalabka lagu hago diyaaraddaha, ama hantida saarandiyaaradda shilka gashay waa in la ilaaliyaa, waxaa reeban in wax laga qaado goobta shilku ka dhacay ilaa iyo inta baaritaanku socdo si waafaqsanayn xeerarka shilalka u degsan. Qof kasta oo ku xad gudba qodobkan waa dembiile.
2. Waxa reeban in qayb ka mid xogaha shilka la baaray ama warbixinada shilalka ee Wasaaradda in loo isticmaalo cadayn maxkamadeed ama in magdhow lagu raadiyo.
3. Wasiirku marka uu codsado, laamaha kale ee dawlada iyo Wasaaradaha kale waxaa sharcigani u ogolaanayaa in ay baaritaan ku sameeyaan shilalka diyaaradaha ayna wasiirka u gudbiyaan xaqiiqda, xaaladaha iyo duruufaha ku xeeran arintaas, waxaana loo oggol yahay in uu warbixinadaas ku go'aansado sababaha suurtagalka ah keenay shilka.

CUTUBKA 13^{AAD}
DEMBIYADA IYO GANAAXYADA
Qodobka 89^{aad}
Dambiyada iyo Ganaaxyada

1. Qof kasta oo si ula kac ah u burburiya, uga qaada meeshii loogu talagalay ama waxyeello u geysta hantida HDR ama hor istaagain hantidan lagu qabto hawshii loogu talagalay wuxuu noqon doonaa eedaysane wuxuuna mutaysanayaa ganaax ay go'aamiso Hay'adda ku shaqada leh.
2. Qof kasta oo hor istaaga ama caqabad ku noqda sarkaal ama shaqaale ka tirsan HDR kaas oo gudanaya waajibaadkiisa shaqo si waafaqsan qodobada Xeerkan ama xeerndaamiyayaashoos imanaya wuxuu noqon doonaa eedaysane wuxuuna mutaysanayaa ganaax ay go'aamiso hay'adda ku shaqa leh.

CUTUBKA 13^{AAD}
DHAQAN-GELIN
Qodobka 90^{aad}
Dhaqangalka Sharciga

1. Dhaqan-gelinta sharciga
2. Sharcigan, kadib dhaqan galkiisa, wuxuu burinayaa dhamaan sharciyadii hore ee dalka uga yaallay duulista rayidka.
3. Sharcigan wuxuu dhaqan galayaa markii uu ansixiyo Baarlamaanka Federaalka Soomaaliya, labadiisa aqal, isla markaana uu saxiixo Madaxweynaha Juhmuuriyadda Federaalka Soomaaliya, laguna soo saaro faafinta rasmiga ah.

Qodobka 91^{aad}
Dhamaystirka Sharcigan

1. Qodobada laga waayo sharcigan waxaa loola noqonayaa heshiiska Chicago iyo mucahadooyinka Soomaaliya ansixisay ee la xiriira duulista rayidka ah.
2. Sharcigan wixii laga waayo waxaa loola noqonayaa sharciyadii ka horeeyay iyo heshiisyada caalamiga ah.

